

JAARVERSLAG

2019

Kindwijs
protestants-christelijke
scholengroep

Inhoud

1. Bestuursverslag	3
1. Schoolbestuur	3
1.1 Organisatie	3
1.2 Profiel	6
1.3 Identiteit	7
1.4 Dialoog	9
2. Verantwoording beleid	10
2.1 Onderwijs en kwaliteit	10
2.2 Personeel en professionalisering	14
2.3 Huisvesting en facilitair	21
2.4 Financieel beleid	22
2.5 Risico's en risicobeheersing	23
3. Verantwoording financiën	28
3.1 Realisatie staat van baten en lasten en balans	28
3.2 Ontwikkelingen in meerjarig perspectief	31
3.3 Financiële positie	35
2. Verslag van de toezichthouder – bijlage 1	38
Samenvatting strategische beleidsplan 2019-2023 – bijlage 2	42
3. Jaarrekening – bijlage 3	43
3.1 Jaarrekening	43
4. Overige gegevens	64

1. Schoolbestuur

1.1 Organisatie

Contactgegevens

Naam	Stichting voor Protestants-christelijk Primair Onderwijs op Goeree-Overflakkee, genoemd Kindwijs
Bestuursnummer	42632
Postbus	Postbus 337, 3240 AH Middelharnis
Bezoekadres	Pascal 40 3241 MB Middelharnis
Website	www.kindwijs.org
Telefoon	0187 484153
Emailadres	info@kindwijs.org

Overzicht scholen

Volgnummer	BRIN nummer	Statutaire naam rechtspersoon
1	04MD	Bosseschool
2	04OR	Prins Maurits
3	04PW	Pr Johan Friso
4	04RX	Basisschool Het Kompas Nederlands Hervormd Onderwijs
5	05MQ	Protestants Christelijke Basisschool Het Kompas
6	05QU	School Met De Bijbel De Regenboog
7	05SB	Basisschool De Bron
8	05TI	School Met De Bijbel
9	07AE	Groen van Prinsterer Basisschool
10	07CB	Protestants Christelijke Basisschool Oranje Nassau
11	07NM	Albert Schweitzerschool
12	07NZ	Christelijke Nationale School voor Basisonderwijs Zomerland
13	07YM	Protestants Christelijke Basisschool Eben Haezer

Contactpersoon

Naam	De heer J.S. Nagtegaal
Functie	Voorzitter college van bestuur
Telefoonnummer	0187-484153

Juridische structuur

De rechtspersoon is een Stichting met de naam: Stichting voor Protestants Christelijk Primair onderwijs op Goeree-Overflakkee, verkorte werknaam Kindwijs.

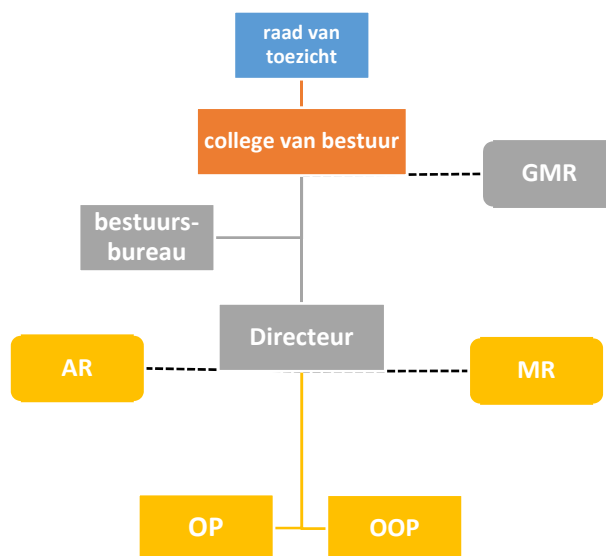
Kindwijs is opgericht in 2013 en gevestigd te Middelharnis.

Kindwijs is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 56891296.

Aan Kindwijs zijn de voormalige schoolverenigingen als adviesraden van de scholen verbonden. Kindwijs is lid van het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs Goeree-Overflakkee.

Organisatiestructuur

Organigram 2019

Verklaring afkortingen: GMR: Gemeenschappelijke medezeggenschapsraad; AR: Adviesraad school; MR: Medezeggenschapsraad school; OP: Onderwijzend personeel; OOP: Onderwijs ondersteunend personeel

Het college van bestuur voert de bestuurlijke taken en bevoegdheden uit en de raad van toezicht, als werkgever van het college van bestuur, houdt toezicht op de uitvoering van haar bestuurlijke taken,

De schooldirectie is verantwoordelijk voor de dagelijkse gang van zaken op school en uitvoering van het beleid.

Het bestuursbureau omvat de functies financieel manager, medewerker personeelszaken, medewerker kwaliteit en administratief medewerker(s).

De stichting legt verantwoording af aan de overheid over de rechtmatige en doelmatige besteding van middelen. Deze verantwoording vindt hoofdzakelijk plaats in het jaarverslag (verticale verantwoording). Daarnaast legt de stichting ook verantwoording af over haar functioneren en dat van de scholen aan de adviesraden, ouders, personeel en leerlingen (horizontale verantwoording).

Governance code

Kindwijs handhaaft de Code Goed Bestuur in het primair onderwijs waarin de basisprincipes zijn vastgelegd omtrent professionaliteit van bestuurders, toezichthouders en managers in het primair onderwijs.

De raad van toezicht en het college van bestuur vergadert tenminste twee keer per jaar gezamenlijk met de adviesraden van de scholen. Tweemaal per jaar vindt overleg met de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad plaats.

In juli 2019 heeft een bestuurlijke visitatie plaatsgevonden door een afvaardiging van de PO Raad. De uitkomsten van deze visitatie is besproken met het management team en de raad van toezicht.

De raad van toezicht heeft in 2019 bij de voorbereiding van de gesprekken met het management team onder begeleiding van een bestuurder van de Driestar en op basis van de aanbevelingen uit de bestuurlijke visitatie verdiept in haar eigen rol en functioneren. Op basis hiervan en van de uitkomsten van de bestuurlijke visitatie werkt zij aan haar professionalisering.

De raad van toezicht heeft de aanbeveling van de visitatiecommissie ten aanzien van combinatie van functies van een van haar leden, tevens interim bestuurder bij een andere organisatie in dezelfde sector gemotiveerd niet overgenomen. Zij ervaart de onderwijskundige ervaring en kennis van dit lid als waardevol en noodzakelijk voor de invulling van haar toezichthoudende taak.

De raad van toezicht heeft in december met de bestuurder zijn functioneren geëvalueerd.

Functiescheiding

Kindwijs heeft functiescheiding aangebracht tussen bestuur en intern toezicht door het benoemen van een college van bestuur en een raad van toezicht.

Kindwijs bestaat uit een college van bestuur, de raad van toezicht (7 leden), de schoolleider, schoolteams en het bestuurskantoor. Daarnaast zijn er nog diverse taakgroepen die zich bezighouden met onderdelen van de bedrijfsvoering of specifieke projecten die samenhangen met de strategische doelen van de stichting.

Aan alle scholen van Kindwijs is een adviesraad verbonden welke als taak heeft het bevorderen van het protestants-christelijk onderwijs op de school waarmee zij verbonden is. Daarnaast hebben de adviesraden het recht om een lid van de raad van toezicht voor benoeming voor te dragen.

Bestuur

Kindwijs wordt geleid door een éénhoofdig college van bestuur, de heer J.S. Nagtegaal. Naast deze functie is de heer Nagtegaal tot februari 2020 voorzitter van de kerkenraad en het college van kerkrentmeesters van de protestantse kerk Burgh-Haamstede en voorzitter van de federatie van kerken in de Westhoek (Schouwen-Duiveland) geweest. De heer Nagtegaal is door de PO Raad aangesteld als visitor in het team dat bestuurlijke visitaties uitvoert bij schoolbesturen.

Intern toezichtsorgaan

De samenstelling van de raad van toezicht is:

naam	functie
J.J. de Geus	Voorzitter
J.L. den Dikken	Vice-voorzitter
P.C. Klink	Lid
P.J. van den Hil	Lid
W.G.A. Driesse	Lid
E.S.P. van Kranenburg	Lid
W. van der Welle	Lid

De functies en nevenfuncties van de leden van de raad van toezicht staan vermeld in het verslag van de raad van toezicht dat is opgenomen als bijlage 1 bij het bestuursverslag.

(Gemeenschappelijke) medezeggenschap

Elke school heeft een medezeggenschapsraad (MR). Via de MR hebben ouders invloed op het schoolbeleid. De primaire gesprekspartner van de MR is de schooldirecteur.

Kindwijs heeft een Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad (GMR) ingesteld, een orgaan voor advies- en instemmingsrecht over bovenschoolse zaken. De GMR behandelt alleen onderwerpen die voor de scholen van gemeenschappelijk (schooloverstijgend) belang zijn. De primaire gesprekspartner van de GMR is het College van Bestuur.

Het dagelijks bestuur bestaat uit:

Voorzitter: dhr. C. van der Slik

Secretaris: mw. J. Boot - Boot

Er is een groot aantal onderwerpen aan de orde gekomen waarbij veel beleidsplannen de revue zijn gepasseerd. Er werd onder meer gesproken over (in willekeurige volgorde):

Beleid, regelingen en protocollen inzake privacy en informatiebeveiliging, meerjarenbegroting en bestuursformatieplan, het huisvestingsbeleid, en het strategisch beleid 2019-2023.

1.2 Profiel

Missie en visie

Kindwijs scholen zijn een vitaal onderdeel van de samenleving. Vanuit een Protestants-Christelijke levenshouding krijgen kinderen onderwijs en begeleiding om inzichten te ontwikkelen en vaardigheden te leren voor hun leven nu en in de toekomst. Dit in een omgeving waar de kernwaarden van Kindwijs centraal staan.

Het is onze visie dat wij vanuit de Bijbelse uitgangspunten onze taak willen uitvoeren.

De talentontwikkeling van onze leerlingen is ons primaire doel. Daarbij houden onze medewerkers rekening met de verschillende leerstijlen en leerbehoeften van alle leerlingen. Leerkrachten van Kindwijs geven gedifferentieerd les, stimuleren samenwerking en kennen de leerlijnen. Kindwijs is een lerende organisatie; onze medewerkers en leerlingen zijn gemotiveerd en betrokken en nemen verantwoordelijkheid voor hun eigen leerproces. We werken samen met ouders om kinderen te laten ontwikkelen tot verantwoordelijke wereldburgers. Hierbij zetten wij eigentijdse, moderne methoden en methodieken in. Zo werken onze leerlingen met plezier en behalen optimale resultaten.

KERNWAARDEN

Bij de verdere vertaling en concretisering van onze visie gaan wij uit van vijf kernwaarden, namelijk geloven, vreugde, veiligheid, vertrouwen en vernieuwend

- Geloven betekent dat de scholen van Kindwijs werken vanuit de christelijke levensovertuiging en dat dit uitstraalt naar alle lagen van de organisatie. Kernwoorden hierbij: Bijbel, liefde, hoop, zorg, praktiseren en uitdragen.
- Vreugde betekent genieten van ons werk, samen leren, betrokken zijn op elkaar en de omgeving en aandacht hebben voor het aspect vieren. Kernwoorden hierbij: Passie, optimistisch, empathisch, authentiek, interpersoonlijk, intra persoonlijk, open.
- Onder veiligheid verstaan we aan een prettig, warm en geborgen leer- en leefklimaat voor iedereen binnen Kindwijs. Kernwoorden hierbij: Relatie, communicatie, laagdrempelig, benaderbaar, durf integriteit, zorgzaamheid.
- Wij vertrouwen elkaar en hebben vertrouwen in elkaars kunnen en elkaars mogelijkheden. Kernwoorden hierbij: elkaar steunen, stimuleren, verwachten, openheid, vrijheid, delen, betrokkenheid, samen, zelfvertrouwen.
- Kindwijs is vernieuwend. Ons onderwijs richt zich op de toekomst van kinderen en is daarom onderzoekend, uitdagend en grensverleggend van aard. Kernwoorden hierbij: ambitieus, nieuwsgierig, inspirerend, ontdekkend, moedig, gericht op groei.

Kernactiviteiten

De kernactiviteit van Kindwijs is het geven van goed onderwijs aan kinderen in de leeftijd van 4 tot 12, waarbij de resultaten minimaal op het niveau liggen dat landelijk gezien van de betreffende scholen verwacht mag worden, zoals door de inspectie aangegeven. Binnen Kindwijs wordt een niveau hoger als wenselijk gezien.

Strategisch beleidsplan

In 2019 is het strategisch beleidsplan 2015-2019 geëvalueerd en zijn de doelen voor de periode 2020-2023 opgesteld.

Vitale scholen, eigenaarschap en toekomstgericht onderwijs zijn de komende jaren speerpunten van beleid.

Vitale scholen zien wij als scholen die gehuisvest zijn in duurzame, energie neutrale schoolgebouwen waarin vitale medewerkers, met plezier werkend en hun stress hanterend boeiend onderwijs, met evenwicht tussen zitten en bewegen, geven aan vitale leerlingen.

Alle scholen van Kindwijs bevorderen het eigenaarschap van kinderen bij hun leer- en ontwikkelingsproces in een positief school- en groepsklimaat. Schoolteams hebben een focus op eigenaarschap in persoonlijke ontwikkeling en team- en schoolontwikkeling. Kindwijs wil actief zoeken naar educatief partnerschap in bedrijfsleven en overheidsinstanties om extra mogelijkheden te creëren met betrekking tot verrijking van ons onderwijsaanbod.

Op de scholen van Kindwijs wordt vorm gegeven aan toekomstgericht onderwijs zoals: ICT, wetenschap en techniek, onderzoekend en samenwerkend leren, 21st century skills, burgerschapsvorming (wereldburgerschap), breinvriendelijk onderwijs, passend onderwijs, hoogbegaafdheid.

In bijlage 2 bij het bestuursverslag is de uitwerking van deze thema's in ambities en opdrachten voor de onderdelen Identiteit, Onderwijs & Kwaliteit, Personeel & organisatie, Beheer & financiën en Maatschappij en Communicatie opgenomen.

1.3 Identiteit

Toegankelijkheid & toelating

Kindwijs scholen hanteren met behoud van eigen identiteit een open toelatingsbeleid waarbij ouders gevraagd wordt de identiteit van de school te onderschrijven of te respecteren.

De stichting heeft als grondslag de Bijbel als Gods Onfeilbaar Woord en zij onderschrijft de Drie Formulieren van Enigheid zoals die door de Synode van Dordrecht in 1619 zijn vastgesteld.

De invulling van de grondslag vindt in de onderwijspraktijk plaats door de medewerkers op een school. Op deze invulling wordt binnen de Kindwijs-organisatie toegezien door een adviesraad die voor elke school (of combinatie van scholen) bestaat. Een adviesraad heeft als belangrijkste doelstelling het bevorderen van Bijbels gefundeerd protestants-christelijk onderwijs op de scholen waarvoor de adviesraad functioneert. De adviesraad is oorspronkelijk ontstaan uit de voormalige bestuursleden van de resp. scholen van Kindwijs. Voor de bewaking van de identiteit van de school en bij sollicitaties is dit college als eerste verantwoordelijk.

Het bestuur stelt zich ten doel om als een goed rentmeester de zaken te behartigen, waarbij in de eerste plaats nadrukkelijk wordt gekeken naar het handhaven van de protestants-christelijke identiteit. De verantwoordelijkheid voor het verloop van het onderwijs op de scholen van de Protestants-Christelijke scholengroep Kindwijs wordt door het bestuur zeer serieus wordt genomen.

Bij het bestuur en management is de invulling van de identiteit op de individuele scholen steeds onder de aandacht. De identiteitscommissie van de raad van toezicht overlegt regelmatig met de bestuurder inzake de identiteitsgebonden onderwerpen in beleid en uitvoering.

Geografische gebieden en afnemers

Kindwijs is actief op het eiland Goeree-Overflakkee in de provincie Zuid Holland in de dorpskernen Goedereede, Stellendam, Melissant, Herkingen, Dirksland, Sommelsdijk, Middelharnis, Oude- en Nieuwe-Tonge, Stad aan 't Haringvliet en Den Bommel. Al deze kernen vallen onder de Gemeente Goeree-Overflakkee.

Kindwijs streeft naar behoud van protestants christelijk primair onderwijs in alle kernen op het eiland Goeree-Overflakkee.

In 2020 behoren tot de organisatie onderstaande basisscholen:

Bosseschool (BS)

Juliana van Stolberglaan 19a
3241 GL Middelharnis,

Prins Maurits (PM)

Begonia 1
3247 DV Dirksland

Prins Johan Friso (PJF)

Deltastraat 13
3249 AC Herkingen

Het Kompas (KPS)

Schoolstraat 19
3250 AA Stellendam

't Kompas (KPB)

Nassastraat 24
3258 AR Den Bommel

SmdB de Regenboog (RgB)

Beatrixlaan 6
3248 AB Melissant

De Bron (BRN)

Melkweg 75
3255 TE Oude-Tonge

School met de Bijbel (SmdB)

Sperwer 167
3245 VP Sommelsdijk

Groen van Prinsterer (GvP)

Emmalaan 26
3241 GH Middelharnis

Oranje Nassauschool (ONS)

Korteweegje 7
3244 AK Nieuwe-Tonge

Albert Schweitzer (AS)

Aleijd van Puttenstraat 1
3243 BA Stad aan 't
Haringvliet

Zomerland (ZL)

Prinses Marijkestraat 30
3251 XP Stellendam

Eben-Haëzer (EH)

Blauwe Distelstraat 31
3252 LA Goedereede

Maatschappelijke ontwikkelingen

De regels die bepalen hoeveel bekostiging schoolbesturen krijgen, stammen uit de jaren tachtig en negentig van de vorige eeuw. Om schoolbesturen de mogelijkheden en de ruimte te geven om hun organisatie aan te sturen en om integrale keuzes te maken, zullen deze moeten worden aangepast.

In het bestuursakkoord heeft de PO-raad met het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) afgesproken dat ze gaan werken aan een vereenvoudigd bekostigingsmodel. Op de ledenvergadering van de PO-raad in november 2018 een voorstel daartoe besproken. De minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media heeft op 19 december 2018 de Tweede Kamer geïnformeerd over de voorgenomen vereenvoudiging. Een dergelijke modernisering, waarbij het lumpsumbudget anders wordt verdeeld, zal leiden tot herverdeeffecten. Een eerste doorrekening van de effecten wijst uit dat de bekostiging voor Kindwijs met ca. 1,5% kan stijgen als gevolg van de vereenvoudiging.

Een nieuw bekostigingsmodel zou vanaf 2022 in werking kunnen treden. Dit zal pas plaatsvinden als de nieuwe wijze van bekostiging breed besproken is met schoolbesturen. Kindwijs volgt deze ontwikkelingen intensief. Wanneer immers deze nieuwe bekostiging tot lagere inkomsten leidt komt

een van de pijlers onder haar bestaan: Het streven om in elk dorp op ons eiland christelijk primair onderwijs te waarborgen, in gevaar.

1.4 Dialoog

Belanghebbende

Kindwijs onderhoud op diverse wijze contacten en gaat de dialoog aan met belanghebbenden bij de organisatie.

Naam	Omschrijving
Ouders	Alle scholen hebben een ouderraad. Daarnaast is aan alle scholen een adviesraad verbonden, bestaande uit ouders, waarmee de locatiedirecteuren overleg hebben. De raad van toezicht en het college van bestuur vergadert tweemaal per jaar met alle adviesraden.
Leerlingen	Kindwijs streeft er naar dat alle scholen een leerlingenraad instellen. Een aantal scholen heeft deze reeds ingesteld.
Medewerkers	Overleg met medewerker is voornamelijk georganiseerd in de medezegenschapsraden en de teamoverleggen
Gemeente	Het overleg met de gemeente over onderwijszaken is georganiseerd in de Locale Educatieve Agenda (LEA)
Kinderopvang	Kindwijs onderhoudt contacten met de organisaties die in haar schoolgebouwen gehuisvest zijn.
Voortgezet onderwijs	Op bestuursniveau zijn er regelmatig overleggen met de bestuurders van de scholen voor voortgezet onderwijs in de gemeente, te weten de RGO en de Csg Prins Maurits
Samenwerkingsverband	De bestuurder van Kindwijs is lid van de ledenraad van de Koepelorganisatie samenwerkingsverband PO en VO op Goeree-Overflakkee. De bestuurder van de koepelorganisatie bezoekt enkele malen per jaar de managementvergaderingen van Kindwijs
Jeugdzorg	Contacten met de jeugdzorg worden op schoolniveau onderhouden
Kerken	De individuele scholen heb één of enkele malen per jaar contact met de kerkenraden van de kerken van hun achterban in hun vestigingsplaats
Politieke partijen	De raad van toezicht en het college van bestuur hebben jaarlijks een ontmoeting met de christelijke politieke partijen op lokaal niveau.

Klachtenbehandeling

Kindwijs en de onder haar bestuur vallende scholen zijn aangesloten bij de landelijke klachtencommissie van de Besturenraad. Om problemen, vragen of klachten op te lossen, wordt de route leerkracht, directie en college van bestuur gevolgd. In 2019 zijn er geen klachten ingediend door ouders/verzorgers van een leerling, die niet door het personeel, schooldirectie en/of college van bestuur konden worden afgehandeld.

Kindwijs heeft voor het vervullen van de functie Externe Vertrouwenspersoon een overeenkomst gesloten met CJG Rijnmond. In 2019 zijn er geen meldingen geweest, die geleid hebben tot een klacht.

2. Verantwoording beleid

2.1 Onderwijs en kwaliteit

Onderwijskwaliteit

Definitie onderwijskwaliteit

Kindwijs gaat en staat voor goed onderwijs op christelijke grondslag, passend bij de behoeften van de leerlingen. Dit houdt in dat alle Kindwijs-scholen voldoen aan de aspecten van basiskwaliteit die vanuit de wet gesteld worden en door de inspectie worden gecontroleerd.

Daarnaast werkt Kindwijs - op bestuurs- en op schoolniveau - voortdurend aan eigen aspecten van kwaliteit die verwoord zijn in het strategisch beleid en in de schoolplannen. Eigen aspecten van kwaliteit zijn ook terug te vinden in de kernwaarden van de organisatie en zijn praktisch gemaakt in de daarbij behorende kernwoorden.

Onderwijs is meer dan toetsresultaten. Onderwijs is er voor kwalificatie, socialisatie en persoonsvorming van leerlingen. Die kwaliteit zit in de mensen die het onderwijs vormgeven. Daarom investeert Kindwijs via de Kindwijs Academie, via teamscholingen en individuele opleidingen in de kwaliteit van de medewerkers.

Zicht op onderwijskwaliteit

Het bestuur kijkt samen met de schooldirecteuren naar de brede aspecten van kwaliteit, dit naar aanleiding van de audit door de PO-raad. Er is een start gemaakt met een vierjarige kwaliteitscyclus voor de brede onderwijskwaliteit. Deze bouwt voort op de kwaliteitscyclus die er al lag.

- In het vierde jaar van de periode worden als APK-keuring uitgebreide vragenlijsten afgenomen om de tevredenheid van de stakeholders (ouders, leerlingen, leerkrachten) te peilen. Op deze manier worden gegevens verzameld die gebruikt worden bij de evaluatie van het oude plan en bij het opstellen van het nieuwe plan.
- In het tweede en vierde jaar wordt de basiskwaliteit tegen het licht gehouden. Deze beleidsterreinen worden besproken in de directieoverleggen, daar waar nodig wordt op korte termijn actie ondernomen en niet gewacht tot een nieuwe planperiode.
- Op schoolniveau: Elk schooljaar wordt een selectie van doelen uit het schoolplan opgenomen in de operationele jaarplanning. De voortgang op de doelen is onderwerp van de directieoverleggen. Aan het eind van het schooljaar worden de doelen geëvalueerd op een teamvergadering en evt. door middel van het uitzetten van vragenlijsten.
- Op stichtingsniveau: Elk schooljaar wordt een selectie van de doelen uit het strategisch beleidsplan opgenomen in de operationele planning van de stichting, deze planning is direct gekoppeld aan de operationele jaarplanning op schoolniveau.
- Jaarlijks organiseert Kindwijs een effectieve kwaliteitscyclus welke start met observatie en op basis van de vragenlijsten. Veiligheid en kwaliteit zijn items welke jaarlijks terugkomen in de kwaliteitscyclus. Tussentijdse toetsresultaten worden gebruikt om de voortgang op groepsniveau te monitoren en te bepalen of de groepen op koers liggen richting het verwachte resultaat aan het einde van hun basisschoolperiode.
- Borging van de manier van werken op school kan op verschillende wijze vorm gegeven worden door de school via kwaliteitskaarten of via een afspraken document. Dit passeert als geheel of per onderwerp jaarlijks de revue op een teamvergadering.
- Resultaten van vragenlijsten, basiskwaliteit, opbrengsten worden op bestuursniveau door de kwaliteitsmedewerker geanalyseerd en besproken met de bestuurder. Deze onderwerpen krijgen een plaats in de directieoverleggen of in de MT-vergaderingen.

Werken aan onderwijskwaliteit en borging

Het bestuur werkt aan een effectief systeem van kwaliteitszorg waarbij de school zijn eigen kwaliteit bewaakt en de tegenspraak is georganiseerd o.a. vanuit het bestuur. Datzelfde geldt voor het bestuur. Kindwijs wil daarbij de systemen optimaal gebruiken om gegevens te verzamelen, zodat de medewerkers zich kunnen richten op het analyseren en concluderen. Aan de hand van die gegevens kunnen aandachtspunten geformuleerd worden die een plaats krijgen in een apart plan of in de operationele jaarplanning. Op deze manier is werken aan kwaliteit een cyclisch proces dat bijdraagt aan goed onderwijs aan onze leerlingen. Voor school en bestuur is een jaarkalender opgesteld waarin de acties zijn opgenomen.

Verantwoording

De analyses krijgen een plaats in de bestuursrapportage. Op deze manier verantwoordt de bestuurder zich richting de RvT en de GMR, waarbij het gesprek gevoerd wordt over de kwaliteit aan de hand van de rapportages. Daarnaast verantwoordt het bestuur zich in het jaarverslag en in de contacten met de Inspectie van het Onderwijs.

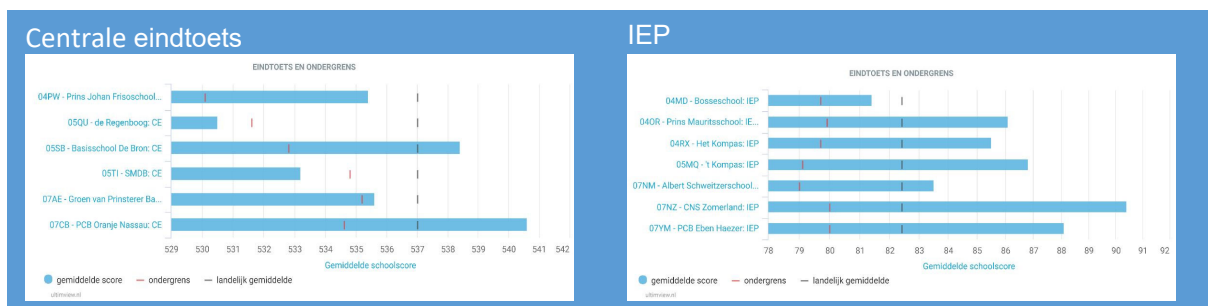
Doelen en resultaten

Kindwijs werkt met plannen die samenvallen met het schooljaar. In het afgelopen jaar is het Strategisch beleidsplan 2015-2019 geëvalueerd. De aandachtspunten uit die periode zijn meegenomen in het opstellen van het huidige plan. In het strategisch beleidsplan en in de schoolplannen zijn de doelen voor de periode 2019-2023 geformuleerd in drie thema's: Toekomstgericht onderwijs & professionalisering, Eigenaarschap in alle lagen en Vitale scholen.

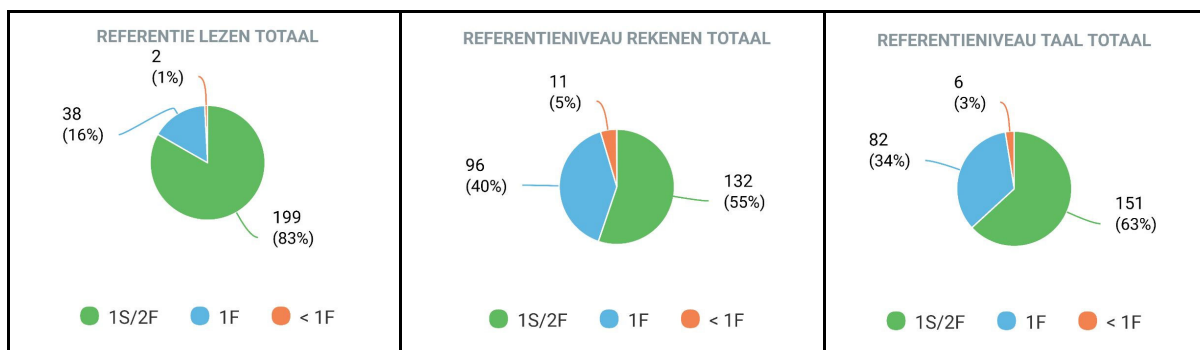
Onderwijsresultaten

Resultaten Eindtoets

In schooljaar 2018-2019 scoren De Regenboog en School met de Bijbel onder de ondergrens en daarmee dus onvoldoende. Voor de Regenboog is de verwachting dat dit een eenmalige gebeurtenis is. Voor School met de Bijbel verwachten we ook in schooljaar 2019-2020 een lage score op de eindtoets. In onderstaande overzicht worden de behaalde scores getoond.

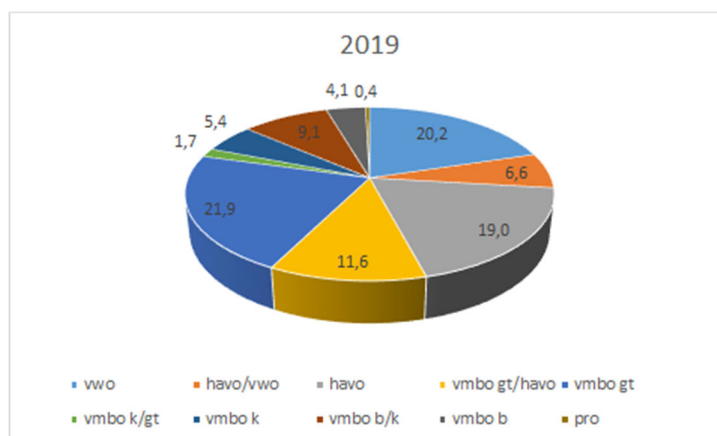
De nieuwe manier voor beoordeling van de eindopbrengsten vindt plaats op basis van de percentages 1F en 1S/2F. De norm voor het behalen van het 1F-niveau ligt op 85% voor alle scholen over een periode van 3 jaar voor de 3 onderdelen waaruit de eindtoets bestaat. De signaleringswaarde voor 1S/2F ligt voor onze scholen tussen de 43 en 51 procent. In het onderstaande overzicht zien we dat we op bestuursniveau ruimschoots aan deze eis voldoen voor de verschillende onderdelen van de eindtoets van dit jaar. Ook de scholen die dit jaar een onvoldoende score behaalden, scoren volgens deze nieuwe norm boven de signaleringswaarden.

In het jaarverslag van 2020 zullen we verslag doen op basis van deze nieuwe beoordelingswijze. We streven er naar dan te werken met eigen normen, aangezien de signaleringswaarden gebaseerd zijn op de 10% laagst scorende scholen.

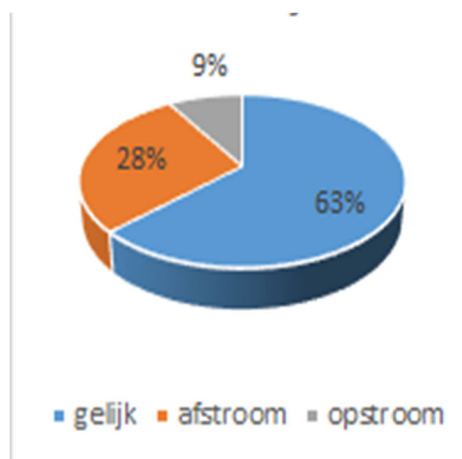
Verwijzingen naar voortgezet onderwijs

Van de leerlingen die in 2019 uitgestroomd zijn, hebben we 57,4% verwezen naar het vmbo TL/havo of hoger. Dit komt overeen met het 1S/2F niveau. Over de periode 2011-2019 was dit gemiddeld 54,3%. In de onderstaande grafiek tonen we de uitstroombestemming van de 242 leerlingen.

Vervolgsucces Voortgezet Onderwijs

In december heeft de overheid de gegevens ter beschikking gesteld met betrekking tot de leerlingen die in de periode 2017-2019 zijn uitgestroomd. We tonen het vervolgsucces van de 253 leerlingen die nu in het derde leerjaar van het VO zitten en die in 2017 zijn uitgestroomd op bestuursniveau. Tussen de verschillende scholen is een groot verschil te zien tussen het percentage leerlingen dat op het geadviseerde niveau zit of is op- of afgestroomd. De afstroom is aan de hoge kant. Dit is mede te wijten aan het feit dat één van de VO-scholen de TL-leerlingen plaatst op GL-niveau en aan het einde van de schoolloopbaan bepaalt of het diploma op TL- of GL-niveau wordt afgegeven. De betreft zo'n 10% van de groep schoolverlaters. Per school varieert dat percentage. Hiermee rekening houdend kunnen we concluderen dat totaal genomen rond de 75% van de leerlingen onderwijs ontvangen op het geadviseerde niveau.

Inspectie

Door de Inspectie van het Onderwijs bezoek afgelegd op 4 scholen die behoren bij Kindwijs.

- **14-02-2019 Oranje Nassauschool Nieuwe Tonge, [herstelonderzoek](#)** (voldoende).
Dit herstelonderzoek vond plaats omdat de resultaten van de eindtoets meerdere jaren onvoldoende waren. Na ingezette verbeteringen, een zeer goed resultaat op de eindtoets 2018 en onderzoek naar de te verwachten eindopbrengsten concludeert de inspectie dat de verwachting is dat deze boven het voorgeschreven niveau zullen liggen. De inspectie beoordeelt de kwaliteit van het onderwijs als voldoende.
- **09-07-2019 SmdB De Regenboog Melissant, [kwaliteitsonderzoek vroegschoolse educatie](#)**.
Dit kwaliteitsonderzoek vond plaats als onderdeel van de steekproef om de kwaliteit in beeld te brengen van het onderwijs aan leerlingen in groep 1 en 2 met een risico op (taal)achterstand. De onderzochte standaarden voldoen aan de basiskwaliteit en de school scoort op diverse onderdelen een goed!
- **20-02-2019 Prins Maurits Dirksland, [kwaliteitsonderzoek](#)** (onvoldoende)
In de jaarlijkse prestatieanalyse constateerde de inspectie risico's in de onderwijsresultaten aangezien de school meerdere jaren te lage eindtoetsresultaten heeft behaald. Tijdens het bezoek zijn de risico's aangetroffen in de school en kreeg de school een herstelopdracht.
- **14-11-2019 Prins Maurits Dirksland, [herstelonderzoek](#)** (voldoende)
De ingezette verbeteringen met betrekking tot de resultaten en de standaarden Didactisch handelen en Kwaliteitszorg laten effecten zien en hebben een positieve invloed op het team. De inspectie beoordeelt de kwaliteit van het onderwijs als voldoende en ze onderschrijft de stappen van de school op het gebied van leerlingenzorg en het didactisch handelen.
- **28-11-2019 't Kompas Den Bommel, didactisch onderzoek**
Dit betrof een bezoek in het kader van de Staat van het Onderwijs en daarom is er geen apart verslag van. De inspecteur heeft zijn waardering uitgesproken voor de werksfeer met veel aandacht voor sociaal en emotioneel welbevinden, voor de wijze waarop leerlingen gericht werken aan hun eigen leerdoelen vanuit hun dag- of weekplan en daarnaast ook de gedifferentieerde instructies aan de leerlingen.

Visitatie

Het afgelopen jaar is er door de PO-raad een audit uitgevoerd bij Kindwijs. De belangrijkste bevindingen zijn:

- Aanbrengen van focus in de beleidsvoornemens: Kindwijs werkt met veel doelen (strategisch en operationeel). Door de cruciale doelen te prioriteren kan de verwarring weggenomen worden.
- Gebruik een eenduidige terminologie in de verschillende documenten.
- Beschrijf einddoel, fasering en investering. De doelen zijn abstract geformuleerd. Door deze te concretiseren wordt duidelijk wanneer het doel bereikt is en door deze te voorzien van een fasering en de benodigde investering wordt het geheel meer inzichtelijk.
- Beschrijf de bredere opvatting van kwaliteit die er leeft, maar momenteel niet beschreven is. gebruik concrete beelden of criteria om de kwaliteit waar alle scholen voor staan, te verhelderen.
- Jaarlijkse evaluatie voor de RvT aan de hand van Code Goed Bestuur m.b.t. het eigen functioneren als toezichthouders; het werken met commissies kan helpend zijn om de rol als RvT vast te houden; Het actualiseren van het toezichtskader ondersteunt de transitie van bestuurder naar toezichthouder.

- Laat de GMR gebruik maken van scholing om de eigen rol en positie te bepalen en zichtbaar te zijn voor de achterban. Daarnaast is de onafhankelijke positie van de GMR beter gewaarborgd met een eigen voorzitter.
- Continuïteit is heel belangrijk. De kwetsbaarheid binnen de organisatie is dat er geen achtervang is voor CvB en financieel manager en dat de actieve en betrokken rol van het MT bij het bovenschools beleid een forse belasting is voor de directeuren. Het verkleinen van deze kwetsbaarheden versterkt de continuïteit van de organisatie.

Passend onderwijs

Kindwijs heeft in 2019 geen middelen voor passend onderwijs uit de lumpsum ontvangen. Vanuit het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs worden middelen ontvangen voor de basisondersteuning en voor arrangementen extra ondersteuning op basis van het Ondersteuningsplan 2017-2021.

De basisondersteuning waar de scholen zelf voor verantwoordelijk zijn omvat de binnen het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs gemaakte afspraken:

- Kwaliteit, alle scholen hebben tenminste een basisarrangement van de inspectie
- Scholen werken handelingsgericht en evalueren dit systematisch
- Iedere school is in staat om gesignaleerde ondersteuningsbehoefte van een leerling om te zetten in een passend arrangement
- Iedere school beschikt over en werkt aantoonbaar met protocollen en aanpakken t.a.v.:
 - Een afgestemd aanbod voor leerlingen op het gebied van rekenen en lezen
 - Aanpak gericht op sociale veiligheid en voorkomen van gedragsproblemen en een protocol voor medische handelingen, alsmede de zorg voor een veilig schoolklimaat.

De middelen voor arrangementen extra ondersteuning worden op basis van individuele ondersteuningsbehoefte van leerlingen verstrekt.

Voor een nadere uitwerking van de afspraken en doelen zoals opgenomen in het Ondersteuningsplan SWV Primair Onderwijs PO2811 verwijzen wij naar de website van de [Koepelorganisatie Passend onderwijs Goeree-Overflakkee](#).

Besteding ontvangen middelen

Onderwerp	Aandeel
Ondersteuning in de klas	65%
Inhuur expertise	4%
Professionalisering	3%
Materialen	2%
Overige	26%

2.2 Personeel en professionalisering

Kindwijs hanteert een kwaliteitscyclus om planmatig te werken aan verbetering en borging van de kwaliteit. Voor het domein van personele zaken resulteren de uitkomsten in beschreven doelstellingen in ons strategisch meerjarenbeleid, de operationele (school-)jaarplanning en het bestuursformatieplan. Onderstaande verantwoording is daarom een resultaat van de kwaliteitscyclus met toevoeging van onderwerpen die aan de orde kwamen door de actualiteit binnen de scholengroep of wet- en regelgeving. Deze onderwerpen zijn besproken in het managementteam van Kindwijs.

Doelen en resultaten

Personeelsbeleid

Doel/beleidsvoornemen	Behaald / deels / niet behaald	Toelichting
Update functieboek	Deels behaald	Diverse functies zijn toegevoegd en herschreven. Nieuwe functies en wijzigingen zijn akkoord bevonden door de GMR.
Collegiale visitatie directeuren volgens 4 kwaliteitsmeters in 4-jaren cyclus	Deels behaald	Praktische uitvoering bleek een belemmering. De doelstelling is herschreven in het plan voor 2019-2020.
Update IPB-documenten	Behaald	Diverse functies zijn toegevoegd en herschreven. Nieuwe functies en wijzigingen zijn akkoord bevonden door MT en GMR. Deze doelstelling heeft een vervolg nodig in de komende jaren en zal daarom jaarlijks worden opgenomen in onze doelstellingen.
Digitalisering bekwaamheidsdossier conform AVG	Behaald	Vanaf augustus 2019 wordt op alle scholen gewerkt met het bekwaamheidsdossier van Cupella. Directeuren en medewerkers bouwen aan het persoonlijk dossier middels het uploaden van gespreksverslagen, observaties, beoordelingen, certificaten en diploma's.
Proactief werven collega's	Behaald	Kindwijs organiseerde in kalenderjaar 2019 tweemaal een informatiemiddag om studenten, zij-instromers en gediplomeerden uit te nodigen bij Kindwijs te komen werken. Deze middagen werden bezocht door 5 - 10 personen per middag. Naar aanleiding van deze sessies zijn diverse collega's benoemd op een van de scholen.
Hanteren werkverdelingsplan	Behaald	Conform de CAO 2018-2019 werd het werkverdelingsplan ingevoerd. Het stappenplan vanuit Cupella werd gevolgd en er werd een Kindwijsrichtlijn ontworpen om het werkverdelingsplan op de scholen tot uitvoer te brengen. Minimaal 8 van de 13 scholen werkten in het eerste jaar volgens het werkverdelingsplan. Vanaf schooljaar 2019-2020 wordt door alle scholen gewerkt volgens het werkverdelingsplan.
Aantal medewerkers met participatiebaan uitbreiden met 70 uur	Niet behaald	Kindwijs had een quotumpercentage van 2,14% voor kalenderjaar 2019. Dit betekent een te realiseren WTF van 2,5252. De werkelijke realisatie was een WTF van 1,4400. Diverse stagiaires kregen hun plaats op de scholen maar stroomden niet in als nieuwe medewerker i.v.m. een vervolgopleiding. De personeelsmedewerker overlegde diverse keren met de contactpersoon van gemeente Goeree Overflakkee ten einde de doelstellingen te behalen. Ook werden contacten onderhouden met het voortgezet onderwijs teneinde passende stagiaires te plaatsen op de diverse scholen.
Vervangingspool bezetten	Behaald	In verband met de risico's van de WWZ en de verwachte leerkracht tekorten heeft Kindwijs een invalpool opgestart waarin gemiddeld vijf collega's werkzaam zijn. In eerste instantie werkten allen in

Doel/beleidsvoornemen	Behaald / deels / niet behaald	Toelichting
		de kortdurende vervanging. Na enkele maanden werd meer dan 50% van het invalwerk ingevuld met vervangingen > 6 weken.

Professionalisering

Doel/beleidsvoornemen	Behaald / deels / niet behaald	Toelichting
Talentbegeleiders opleiden	Behaald	Kindwijs is in 2019 gestart met het vormgeven van een opleiding voor talentbegeleiders binnen Kindwijs. De werkgroep Hoogbegaafdheid doet dit in nauwe samenwerking met opleidingsinstituut Novilo.
Aanstelling bovenschoolse stage-coördinator om leerkrachten te professionaliseren in het begeleiden van stagiaires	Behaald	In kalenderjaar 2019 is 100 uur ingezet om de stagebegeleiding te professionaliseren. Er zijn geen meetbare resultaten beschikbaar. Wel kan gemeld worden dat het volledige MT positief is over de inzet van de stage-coördinator op de scholen.
Uitbouwen kindwijsacademie middels samenwerking online platform Skillstown t.b.v een e-Learning aanbod	Behaald	Deze samenwerking heeft vorm gekregen, alle teamleden hebben een inlogaccount en hebben vanaf aug. 2019 de mogelijkheid zich via de nieuwe website in te schrijven voor nascholing op locatie of het volgen van online professionaliseringsaanbod. In 2020 hopen we de balans op te kunnen maken welk deel van het personeel gebruik heeft gemaakt van de uitgebouwde mogelijkheden en wat hun ervaringen zijn.
ICT-vaardigheden personeel in beeld brengen en vergroten	Deels behaald	in 2019 zijn de resultaten uit de DNA-scan van Heutink besproken op alle scholen. Scholingsbehoefte is opgenomen in het aanbod van de kindwijsacademie. Het starten met Cloudwise heeft ervoor gezorgd dat alle collega's werken met de toepassingen binnen Google. Cloudwise heeft hiervoor op elke school een training verzorgd. Scholen werkten individueel aan het verhogen van ICT-vaardigheden middels de inzet van hun ICT-coördinator of het inhuren van experts.

Uitkeringen na ontslag

Gedurende kalenderjaar 2019 werd door Kindwijs een bedrag á € 76.400,- betaald aan uitkeringen na ontslag. Van deze kosten verwachten we gedurende kalenderjaar 2020 een compensatie á € 22.450,- te ontvangen.

Voornemens ter voorkoming van werkloosheid

Kindwijs gaat op elke school tijdig aan de slag met het werkverdelingsplan. Hierdoor is in de maanden februari-maart helder welke formatie nodig is in het nieuwe schooljaar. Personeel dat over lijkt te zijn op een bepaalde locatie krijgt een betrekking aangeboden op een andere locatie of in de invalpool. Per medewerker en school wordt gewerkt aan de meest passende oplossing. Gedurende

kalenderjaar 2019 is het niet voorgekomen dat er voor een medewerker geen passende oplossing werd gevonden.

Aanpak werkdruk

Op iedere school is het gesprek gevoerd over de knelpunten die werknemers ervaren en de oplossingen die zij hiervoor voorzien en bepalen. Dit gesprek vond plaats in het gehele team van leraren, schoolleider en overig personeel. In het gesprek over de aanpak van de werkdruk is besproken welke maatregelen er in de school moeten worden genomen om de werkdruk te verminderen. Op basis van dit gesprek is door de directie samen met het team bestedingsplannen opgesteld voor de inzet van de extra werkdrukmiddelen in 2018/2019 en 2019/2020. Deze bestedingsplannen zijn ter instemming voorgelegd aan de personeelsgeleding van de P-MR van de scholen. Het schoolbestuur heeft de bestedingsplannen vastgesteld.

De P-MR van de school wordt na afloop van het schooljaar door de directeur geïnformeerd over de besteding van de extra werkdrukmiddelen (BRIN-niveau) in het voorgaande schooljaar. Over de niet-bestede middelen worden door de directeur en het bestuur in samenspraak met het team en de P-MR nadere bestedingsafspraken gemaakt conform de doelen en verwachtingen van het bestedingsplan.

De werkdrukmiddelen zijn in 2019 met ingezet voor extra onderwyzend en onderwijs ondersteunend personeel. Op een aantal scholen werd het mogelijk om ondanks de krimp van het aantal leerlingen het aantal groepen te behouden en in een enkel geval zelfs uit te breiden. De gesprekken in de teams hebben in 2018 en 2019 nog niet geleid tot niet financiële maatregelen om de werkdruk te verlagen. Wel zijn alle scholen en het stafbureau in 2019 overgestapt van Office365 naar de G-Suite for Education waardoor de werkdruk bij het beheer van de IT-omgeving op de scholen beduidend verlaagd is.

Besteding werkdrukmiddelen	1-1-2019 t/m
EUR Bedragen: x 1	31-12-2019
<i>Personeel</i>	€ 350.715
<i>Materieel</i>	€ 12.825
<i>Professionalisering</i>	€ -
<i>Overig</i>	€ -
Totaal	€ 363.540

Uitvraag onder de medewerkers naar de ervaren werkdruk liet het resultaat in onderstaande afbeelding zien.

Binnen de school wordt voldoende gedaan om de werkdruk binnen de perken te houden.

Op onze school worden signalen van werkdruk en overbelasting goed opgepikt door de leiding.

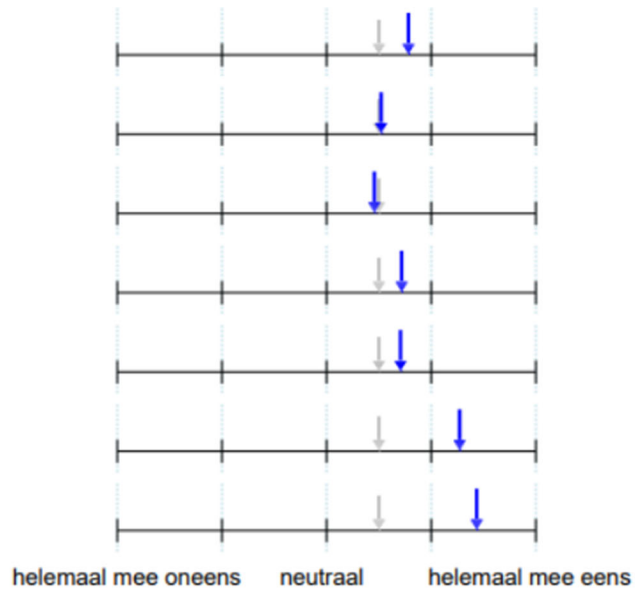
Ik heb in de regel voldoende tijd om mijn werk uit te voeren.

Ik ervaar voldoende mogelijkheden om te pauzeren.

Op onze school zijn de taken eerlijk verdeeld.

Ik ben tevreden over de onderlinge samenwerking met mijn collega's.

Ik heb voldoende mogelijkheden om mijn werk zelfstandig te kunnen uitvoeren.

Strategisch personeelsbeleid

Afstemming

Personeelsbeleid en onderwijskundige visie worden jaarlijks op elkaar afgestemd tijdens de 2-daagse van het MT; daarnaast wordt dit maandelijks aan de orde gesteld tijdens de MT-vergaderingen. Kindwijs hanteert de visie uit het strategisch beleidsplan als leidend.

De komst (of het uitblijven) van een nieuwe CAO vraagt keuzes van het bestuur. Kindwijs maakt deze keuzes op basis van het advies van personeelsmedewerker, financieel manager en visie van de directeuren. Kindwijsbrede keuzes worden voorgelegd aan de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad. Schooleigen keuzes worden afgestemd tussen directeur en bestuurder.

Scholen stemmen intern af met hun team. Dit gebeurt jaarlijks tijdens de evaluatie van het jaarplan en de denksessies voor het nieuwe jaarplan, tevens komt dit aan de orde tijdens het werken met het werkverdelingsplan en het bespreken van de verdeling werkdrukkiddelen. E.e.a. wordt vastgelegd in schooleigen documentatie en voor instemming voorgelegd aan de medezeggenschapsraad.

Tevredenheidsonderzoek

11 van de 13 scholen werkten planmatig met tevredenheidsspeilingen van WMK. In 2019 scoorden de domeinen kwaliteitszorg en kwaliteitscultuur voldoende. Het onderdeel verantwoording en dialoog scoorde goed.

Mijn verantwoordelijkheden en bevoegdheden zijn duidelijk.

Ik ben tevreden over het personeelsbeleid binnen de school.

Ik krijg voldoende gelegenheid om scholing en opleiding te volgen.

In mijn werk kan ik mij voldoende ontwikkelen.

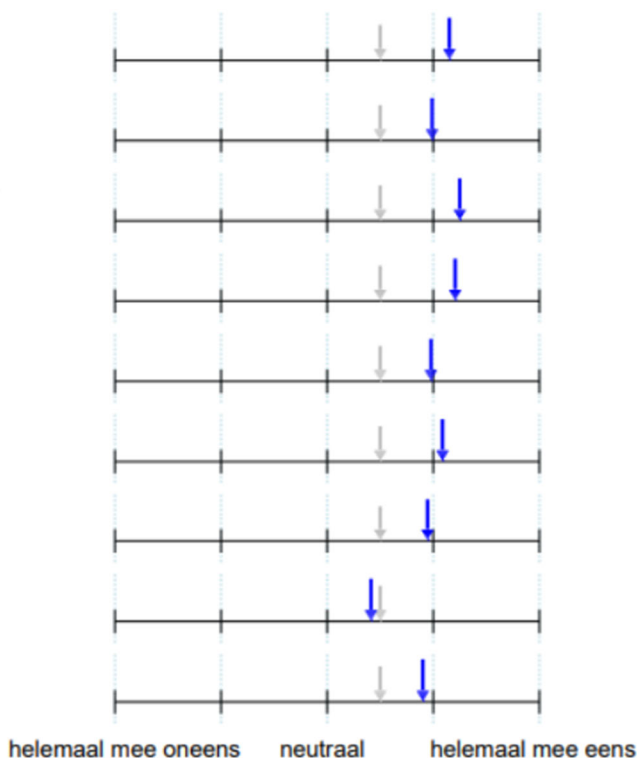
Ik ervaar de gesprekken met mijn leidinggevende, bijvoorbeeld in het kader van de gesprekkencyclus als zinvol.

Ik ontvang voldoende informatie om mijn werk goed te kunnen doen.

Ik ontvang voldoende informatie over het beleid in deze organisatie.

Binnen de school spreken we elkaar aan op gedrag.

Ik ervaar het werkoverleg als zinvol.

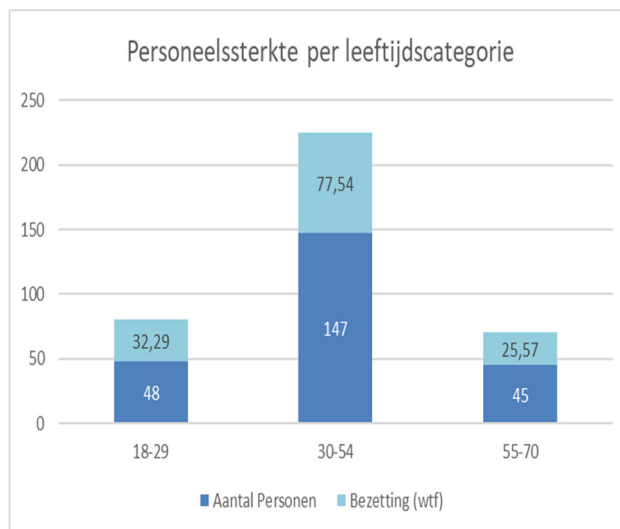

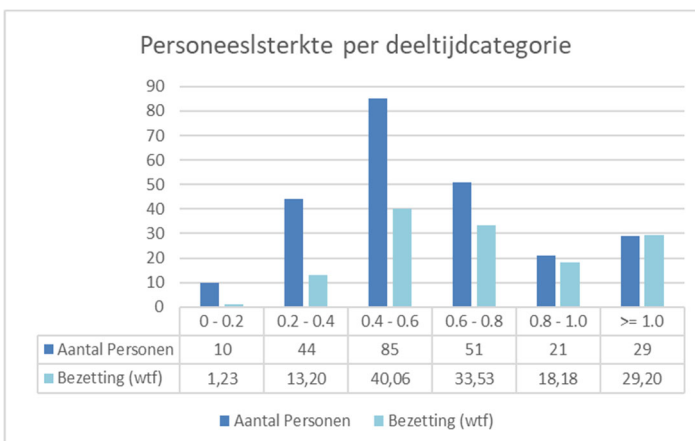
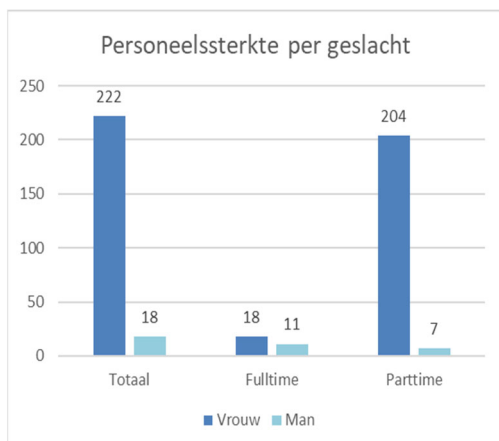
Het personeel in getallen

In deze paragraaf wordt het personeelsbestand cijfermatig gepresenteerd. Het gaat over de bezetting/personeelssterkte in categorieën, functiegroep en geslacht, in- en uitstroom en de stand van zaken functiemix. De volgende zaken vallen op:

Op 31 december 2019 zijn er 240 personeelsleden in dienst bij Kindwijs, dit is iets meer dan vorig jaar. De groep 55+ maakt 21% uit van het totaal, dat is vergelijkbaar met voorgaand jaar.

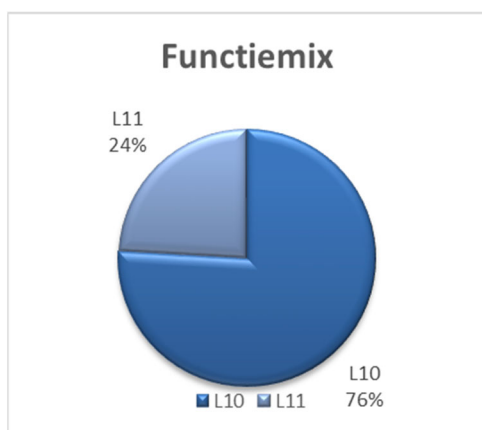
Er zijn relatief weinig kleine (<0,4) deeltijdbanen. De grootste groep heeft een aanstelling tussen 0,5 en 0,8. Slechts 29 personeelsleden hebben een fulltime aanstelling

De meeste personeelsleden vallen in de categorie onderwijzend personeel. Er zijn 10 schoolleiders waarvan er drie leidinggeven aan twee scholen.

De verhouding man/vrouw is niet veranderd ten opzichte van 2018. Van het totaal aantal personeelsleden is 9% man.

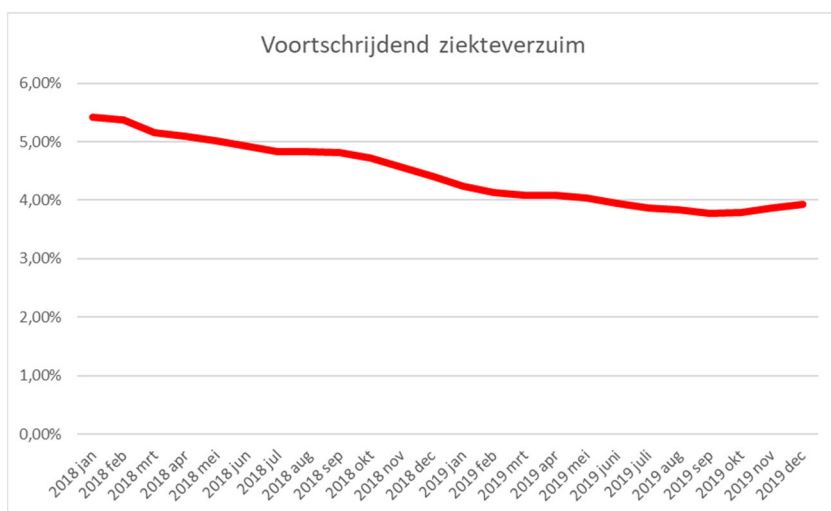

Ten opzichte van het jaar 2018 is de verhouding L10 en L11 leraren licht gedaald., van 24,9 % L11 naar 24,1 L11. Vanaf invoering van de CAO 2018-2019 is de functiemix in principe losgelaten. De financiële middelen zijn aangewend voor de aanpassing van de schaalbedragen voor de leerkrachtfuncties. Leerkrachten worden nu ingeschaald op basis van nieuwe functieprofielen.

Op de scholen van Kindwijs waren op 31 december 2019 geen onvervulde vacatures voor leerkracht

Verzuim

De ontwikkeling van het ziekte verzuim over de afgelopen jaren is als volgt weer te geven:

Het ziekte verzuim vertoont een dalende trend.

Het voortschrijden 12-maands gemiddelde verzuim bedraagt over 2019 3,9%. Het landelijk gemiddelde over 2018 bedroeg voor het basisonderwijs 5,9%

2.3 Huisvesting en facilitair

Huisvesting

Het opstellen en actualiseren van de meerjaren onderhoudsplannen is uitbesteed aan Lakerveld Architecten en Ingenieurs. In 2018 heeft de tweejaarlijkse herziening van de meerjaren onderhoudsplanning plaatsgevonden. In 2019 is deze gactualiseerd.

Kindwijs heeft onderhoudscontracten voor al haar scholen gesloten. Het gaat om onderhoud daken, CV's, ontruimingsinstallaties, schoolpleintoestellen, schilderwerk, elektrische installaties en brandblusmiddelen.

De meer jaren onderhoudsbegroting is onderverdeeld in regulier onderhoud en groot onderhoud. Voor 2019 was voor regulier onderhoud € 216.475,- opgenomen en voor groot onderhoud een bedrag van € 263.925,-. Uitgegeven is aan regulier onderhoud € 200.388,- en aan groot onderhoud € 218.664,-.

De in de onderhoudsbegroting opgenomen vervanging van de kozijnen en dakbedekking van De Regenboog te Mellissant ad € 175.152,- is uitgevoerd in 2019. De vervanging van de dakbedekking op de Prins Johan Frisoschool te Herkingen ad € 88.773,- is uitgesteld in afwachting van de planontwikkeling voor nieuwbouw van de school. Bij de Prins Mauritschool te Dirksland zijn de zonwering en het hekwerk rond het terrein vervangen.

In 2019 is op De Regenboog de TL-verlichting vervangen door LED verlichting. Op het dak van de Prins Mauritschool te Dirksland zijn 140 zonnepanelen geplaatst.

Een aantal schoolgebouwen of delen van schoolgebouwen is inmiddels ouder dan 40 jaar. De leeftijd van deze gebouwen en gebouwdelen maakt de afweging voor het uitvoeren van groot onderhoud lastig. De vraag doet zich immers voor of deze gebouwen nog wel 10 tot 20 jaar in gebruik kunnen zijn.

Om de huisvestings situatie en de toekomstige vraag naar (ver)nieuwbouw van scholen in de gemeente heeft de Gemeente Goeree Overflakkee de schoolgebouwen in de gemeente laten inventariseren en kwalificeren. In 2019 heeft de gemeenteraad het Integraal Huisvestingsplan (IHP) primair onderwijs 2018-2035 vastgesteld.

Kindwijs heeft in 2018 door Lakerveld Architecten en Ingenieurs een beoordeling van de schoolgebouwen op mogelijkheden tot renovatie laten uitvoeren. Lakerveld heeft op basis daarvan een strategisch huisvestingsadvies uitgebracht voor alle scholen van Kindwijs. In april 2019 heeft de raad van toezicht van Kindwijs het eigen huisvestingsbeleid goedgekeurd. Daarin is opgenomen dat op een termijn van vijf jaar voor zes van de dertien schoolgebouwen een nieuwbouw budget bij de gemeente zal worden aangevraagd. Deze aanvragen passen binnen het gemeentelijk IHP.

ICT

Alle scholen die onderdeel uitmaken van Kindwijs gebruiken in toenemende mate informatietechnologie bij het geven van onderwijs. Onderlinge afstemming in gebruik en uitwisseling van ervaringen en deskundigheid vindt steeds meer plaats.

In 2019 zijn alle scholen en het stafbureau overgestapt naar de G Suite for Education en is het beheer ondergebracht bij Cloudwise. Op alle scholen van Kindwijs wordt met ingang van schooljaar 2019-2020 voor hoogste leerjaren gebruik gemaakt van chromebooks.

2.4 Financieel beleid

Treasuryverslag

Het bestuur van Kindwijs heeft een treasurystatuut vastgesteld waarin de eisen zijn vastgelegd waaraan beleggingen van overtollige middelen moeten voldoen, te weten:

- **Obligaties**
Door de vereniging zullen geen obligaties worden gehouden.
- **Aandelen**
Door de vereniging zullen geen aandelen worden gehouden, hieronder tevens begrepen beleggingsfondsen.
- **Overige effecten**
Door de vereniging zullen geen overige effecten worden gehouden.
- **Wijziging beleggingsbeleid**
Wanneer de directie of de penningmeester van mening is dat door omstandigheden het beleggingsbeleid bij moet worden gesteld, dient dit vooraf ter goedkeuring aan het bestuur te worden voorgelegd. Te denken valt aan wijziging van de richtlijnen van de overheid of een structurele verslechtering van de (rente)markten, waardoor de beleggingsverhouding moet worden aangepast.
- **Bandbreedte beleggingen**
Overtollige liquiditeiten worden belegd in de toegestane beleggingsvormen. Overtollige liquiditeiten worden alleen belegd bij ABN-AMRO, ING bank, of Rabobank.

De verantwoordelijkheid voor de uitvoering van het treasurybeleid ligt bij het college van bestuur.

In 2019 zijn de overtollige middelen uitsluitend ondergebracht op de bedrijfsspaarrekeningen bij de Rabobank. Het saldo van deze rekeningen bedraagt ultimo 2019 € 2.618.900,-

Allocatie middelen

Kindwijs verdeelt de rijksbekostiging op basis van de per brinnummer afgegeven beschikkingen voor de personele bekostiging en materiële instandhouding over de dertien onder haar resorterende scholen. De kosten van bestuur, bestuurskantoor en gezamenlijke activiteiten worden over de scholen verdeeld op basis van het aantal leerlingen.

Deze wijze van verdeling van de gezamenlijke kosten is overeengekomen bij de respectievelijke fusies.

Bovenschools worden naast de bestuurlijke voornamelijk de kosten voor de financiële en personeels- en salarisadministratie ingezet. De kosten van de gezamenlijke project zoals het ontdeklab ExperiGO en de onderwijsvoorziening meer- en hoogbegaafden worden eveneens bovenschools ingezet en op basis van het aantal leerlingen gedragen door de scholen.

Kindwijs is eigenrisicodrager voor de ziektewet en heeft bij het Vervangingsfonds een financiële herverzekering afgesloten voor het verzuim langer dan 42 dagen. De kosten van vervanging wegens ziekte verminderd met de ontvangen uitkeringen worden bovenschools gedragen en op basis van het leerlingaantal verdeeld over de scholen.

De kosten van het bestuurlijk apparaat zijn:

Soort	Bedrag
Personeelskosten bestuur en staf	€ 428.060,-
Afschrijvingen	€ 5.970,-
Huisvestingskosten kantoor	€ 32.390,-
Administratie- en beheer	€ 105.890,-
ICT en kopieerkosten	€ 25.770,-
Overige lasten	€ 29.340,-
Financiële lasten	€ 1.540,-

De personeelsformatie van het bestuur(skantoor) bestaat uit:

Functie	Omvang in WTF
Bestuurder	1,0
Manager financiën	1,0
Medewerker personeelszaken	0,4
Medewerker kwaliteit	0,4
Secretarieel en administratief personeel	1,2
Totaal	4,0

Onderwijsachterstandmiddelen

Kindwijs verdeelt de ontvangen achterstandsmiddelen over de scholen op basis van de schoolcores van het CBS conform de bij de fusie gemaakte afspraken. De middelen worden op de betreffende scholen ingezet voor extra begeleiding van leerlingen.

2.5 Risico's en risicobeheersing

Intern risicobeheersingssysteem

Ten einde de risico's zoveel als mogelijk te beperken hanteert de stichting een planning en controle cyclus waarbij het bestuur de ontwikkeling van de financiële en onderwijs prestaties monitort en hier ook periodiek verantwoording over aflegt richting de toezichthouder middels maandelijkse rapportages. De basis voor de verantwoording wordt naast de realisatie gevormd door de meerjarenbegroting die voorafgaand aan elk jaar door de bestuurder wordt opgesteld en ter fiatting aan de raad van toezicht wordt voorgelegd. Daarnaast wordt jaarlijks een meerjaren bestuursformatieplan opgesteld en aan de medezeggenschapsraad ter instemming en aan de raad van toezicht ter goedkeuring voorgelegd. In deze meerjarenbegroting en het bestuursformatieplan worden zo veel als mogelijk financiële risico's onderkent en wordt beoordeeld in hoeverre acties nodig zijn.

Planning- en controlcyclus

Bij de stichting Kindwijs bestaat de planning- en controlcyclus op hoofdlijnen uit de volgende onderdelen:

- Opstellen van een maandelijkse rapportage van de ontwikkeling van de gerealiseerde loonkosten ten opzicht van de budgetten. Deze rapportage wordt ter informatie voorgelegd aan de directies van de scholen, aan het college van bestuur en voorafgaand aan elke vergadering aan de raad van toezicht.

- Het opstellen van een maandelijks overzicht van de ontwikkeling van het ziekteverzuim. Dit overzicht wordt voorgelegd aan het college van bestuur en voorafgaand aan elke vergadering aan de raad van toezicht.
- Opstellen en vaststellen van het bestuursformatieplan voor het volgende schooljaar (beleidsmatige en formatieve financiële planning). Formele vaststelling per 1 mei van een kalenderjaar.
- Opstellen en vaststellen jaarverslag vorig boekjaar. Dit betreft een bestuursverslag en de jaarrekening. Dit verslag is een verantwoordingsdocument over het gevoerde beleid en de cijfermatige positie van de stichting.
- Opstellen en vaststellen van de 3, 6, 9 en 12-maandrapportage van een kalenderjaar. Deze bestaat uit een financiële rapportage met betrekking tot de staat van baten en lasten en een forecast van de staat van baten en lasten over het gehele kalenderjaar. Deze rapportage wordt integraal besproken met de directies van de scholen.
- Het opstellen en vaststellen van het formatie- en groeppenindeling-overzicht op de scholen voor het komende schooljaar. In dit overzicht wordt de werkelijke formatie afgezet tegen de budgettaire ruimte. Dit overzicht wordt opgesteld door de schooldirecties in nauwe samenwerking met de financieel manager.
- Opstellen en vaststellen van een meerjarige begroting (5 boekjaren). In deze begroting is de begroting voor het komende jaar begrepen. De meerjarige begroting geeft inzicht in de ontwikkeling van de resultaten, het eigen vermogen en de voorzieningen. Het geheel wordt vastgesteld door het college van bestuur en voorgelegd aan de medezeggenschapsraad en de raad van toezicht.

Ten einde de interne risico's zoveel als mogelijk te beperken, wordt ten behoeve van de interne controle, de administratieve organisatie beschreven van de processen met een financieel risico. Hierin wordt de functiescheiding, overdraagbaarheid en betrouwbaarheid van informatie gewaarborgd.

Voor het opvangen van de zogenaamde restrisico's en onvoorziene calamiteiten gebruikt de school in haar financieel beleid onder andere het kengetal weerstandsvermogen om te zorgen dat er voldoende eigen vermogen beschikbaar is als risicobuffer.

De hierboven beschreven interne risicobeheersings- en controlesystemen hebben gezorgd voor het uitsluiten van bepaalde risico's en het in kaart brengen van andere risico's. Het gaat dan met name om financieel gerelateerde risico's die blijken uit de meerjarenbegroting.

Met ingang van 1 januari 2016 is de stichting eigenrisicodragers geworden voor de vervanging van zieke leerkrachten. In 2016 is het interne rapportage systeem verder ontwikkeld om dit risico te monitoren en te beheersen. Voor het vaste deel van de vervangingsbehoefte is een vaste vervangerspool opgezet.

Als het gaat om risicobeheersing stelt het bestuur zich de komende periode ten doel om de indicatoren in de maandelijks rapportage blijvend te ontwikkelen zowel ten aanzien van onderwijskwaliteit en –resultaten als ten aanzien van financiële resultaten.

Belangrijkste risico's

Beschrijving van de belangrijkste risico's en onzekerheden

In het risico-perspectief hanteert Kindwijs ook een risicoanalyse. In 2015 is een risicoanalyse opgesteld in samenwerking met Verus. Jaarlijks wordt deze analyse geëvalueerd.

De omgevingsfactoren zijn met name van belang zoals arbeidsmarkt onderwijspersoneel, politieke setting (plaatselijk en landelijk). Tot slot kan ook worden opgemerkt dat een onderwijsinstelling steeds sterker bedrijfsmatig moet opereren om de continuïteit te waarborgen.

Belangrijkste risico's

Leerlingen	Ontwikkeling leerlingaantallen in een krimpend aanbod in zijn totaliteit, de verwachte daling is beperkt tot in totaal 4% de komende drie jaar. In de toekomst kan de daling oplopen naar ca. 200 leerlingen minder dan in 2019 over 10 jaar. Kindwijs speelt in op de krimp door jaarlijks een meerjarig formatieplan op te stellen dat is afgestemd op de verwachte rijksbesteding
Personeel	Zijn de scholen in staat de vacatures in te vullen met personeel dat past in het team, bij de identiteit van de school en de gewenste vaardigheden en kwaliteiten heeft. Kindwijs speelt in op een dreigend lerarentekort door actief personeel te werven en voor de organisatie te interesseren door het houden van informatiebijeenkomsten.
Onderwijskwaliteit	Voor alle scholen is het basisarrangement afgegeven.
Organisatie	Organisatorisch wordt er een sterke wissel getrokken op het management om op alle ontwikkelingen in de onderwijswereld te anticiperen en beleid te ontwikkelen dat er voor zorgt dat Kindwijs bij de tijd is. Uitdagingen hierbij zijn de omvang van het stafbureau en de werkdruk bij de schooldirecteuren.
Huisvesting	<i>Huisvesting kan een risico zijn bij verouderende gebouwen. De gemeente Goeree-Overflakkee heeft in haar integraal huisvestingsplan voor de oudere schoolgebouwen nieuwbouw opgenomen. Met de planuitwerking voor drie daarvan is een start gemaakt. In de komende jaren worden alle schoolgebouwen die ouder zijn dan 20 jaar vernieuwd of gerenoveerd. Hierdoor zijn op termijn alle scholen van Kindwijs voorzien van een gebouw passend bij de huidige wensen en eisen.</i>
Inventaris en apparatuur	Risico's zijn gering
Risico's met politieke achtergrond	Risico's zijn gering
Risico's samenwerkingspartners	Risico's zijn nihil
Fiscale risico's	Risico's kunnen optreden bij de toepassing van regelgeving inzake BTW, werkkostenregeling en loonheffing. Kindwijs heeft daarom met name de personeels- en salarisadministratie ondergebracht bij een professionele dienstverlener.

Kwantificering van de risico's

Risico	Maximale impact per risico (a)	Kans (b)	Berekende verwachte impact (a x b)	Benoemde maatregelen
Niet behalen van eigen geformuleerd kwaliteitsniveau aan de doelgroep	Ontevreden ouders en inspectie met als gevolg minder instroom door Imagoschade.	3	€ 100.000	Sturen op leerresultaten groep Testen en toetsen eigen meetinstrument Handelingsgericht werken Tevredenheidsmetingen geledingen Inzetten van specialisten in de school

Risico	Maximale impact per risico (a)	Kans (b)	Berekende verwachte impact (a x b)	Benoemde maatregelen
	Schatting € 400.000 (3 jaar € 125.000 nodig voor ombuiging)			Audits inzetten om kwaliteit te borgen Maken van kwaliteitsbeleid op bestuursniveau vertaald naar schoolniveau
Deel leerkrachten haalt denk- en handelingsniveau HBO niet	Kwaliteitsverlies, schatting schade € 150.000	5	€ 125.000	Stichtingsbrede competentieprofielen bepalen Gezamenlijk aanbod scholing Functionerings- en beoordelingsgesprekken houden, scherper selectiebeleid. POP gesprekkencyclus invoeren, personeelsdossier op orde
Leerlingenaantal daling ten gevolge van kwaliteit	Mogelijk verlies PCO school in dorpskern. Schade € 400.000 bij sluiting kleine school	4	€ 200.000	Maken omgevingsanalyse / belangstelling systematisch monitoren Ontwikkelen scenario's o.b.v. prognoses Analyse tevredenheidsmetingen PR-beleid ontwikkelen Basisarrangement op scholen bieden Ambities afstemmen op populatie kernen Minimum aantal leerlingen per school bepalen
Onvoldoende competentie bij schooldirectie	Kwaliteit van het onderwijs komt onder druk. Schade € 150.000	3	€ 30.000	Inventarisatie competenties en ambities. Functionerings- en beoordelingsgesprekken houden. POP gesprekkencyclus invoeren. Bij inkrimpen scholen kiezen voor meerschoolse directie
Personeelsoverschot t.o.v. de basisbekostiging	Uitstroom van gekwalificeerd personeel. Schade € 150.000 bij 2,0 fte	3	€ 30.000	Bewaking en sturing vaste en tijdelijke aanstellingen op bestuursniveau. Tijdig prognoses bijstellen en financiële gevolgen doorrekenen.
Statisch personeelsbestand	Daling leerlingaantal. Identiteit werkt belemmerend voor mobiliteit binnen de stichting, schade € 150.000	3	€ 30.000	Verjonging personeelsbestand scholen stimuleren. Samenwerking stimuleren. Procedure benoeming herzien o.a. ten aanzien van vetorecht adviesraden.
Ontstaan van een onprofessionele werkomgeving	Uitstroom leerlingen, Schade € 200.000	3	€ 50.000	Ontwikkelen leiderschap directies een aanspreekbeleid teams. Creëren, behouden, bewaken sociale veiligheid. Tegengaan van grote verschillen tussen scholen
Te weinig budgetdiscipline c.q. kennis	Voortdurende exploitatietekorten, mogelijke schade € 100.000	3	€ 25.000	Ontwikkeling procedures en vaststellen bevoegdheden Tijdige budgetbewaking en rapportage Transparante begrotingscyclus hanteren
Organisatie raakt out of control door personeelsuitval op cruciale functies	Oplopende tekorten, inhuur duur personeel, Schade geschat op € 150.000	4	€ 50.000	Heldere procedures en werkinstructies vastleggen. Gebruik maken van standaard software zodat vervanging goed te regelen is.
Onverwachte stijging ziekteverzuim personeel	€ 240.000	4	€ 120.000	Herverzekeren risico
Financiële gevolgen van arbeidsconflicten	€ 100.000	3	€ 30.000	Kindwijs geogd een open sfeer te creëren gericht op het vermijden van conflicten. In geval dat toch een conflict onvermijdelijk is wordt altijd mediation toegepast.

Risico	Maximale impact per risico (a)	Kans (b)	Berekende verwachte impact (a x b)	Benoemde maatregelen
Onverwacht verloop van personeel	€ 150.000	3	€ 50.000	Kindwijs beoogd door een goed personeelsbeleid te voeren en een open sfeer te creëren een aantrekkelijke werkgever te zijn.
Beperkingen in het aannemen van tijdelijke werknemers door de invoering van de wet werk en zekerheid	€ 160.000	4	€ 80.000	Er is een vervangingsbeleid opgesteld waarin het aanstellen van een vaste vervangingspool is opgenomen.
Onzekerheden omtrent de hoogte en het moment van ontvangst van de te ontvangen rijksbijdragen	€ 200.000	3	€ 50.000	De jaarbegroting en meerjarenbegroting worden voorzien van een liquiditeitsbegroting. Voor de lopende exploitatie zal een cyclus van liquiditeitsplanning en –bewaking wordt ingericht.
Onvoldoende financiële middelen aanwezig voor uitvoering buitenonderhoud door de decentralisatie van het buitenonderhoud	€ 500.000	3	€ 150.000	De MOP wordt tweejaarlijks geactualiseerd, elk jaar wordt een onderhoudsinventarisatie gehouden. Ontwikkeling van een integraal huisvestingsbeleid waarin gestuurd wordt op tijdige (ver)nieuwbouw in overleg met de gemeente

Kans: 1 = Zeer onwaarschijnlijk >5%; 2 = Onwaarschijnlijk 5% <> 10%; 3 = Waarschijnlijk 10% <> 25%; 4 = Meer dan waarschijnlijk 25% <> 50%; 5 = Zeer waarschijnlijk 50% <> 100%

3. Verantwoording financiën

3.1 Realisatie staat van baten en lasten en balans

Staat van baten en lasten

EUR Bedragen: x 1	2019 Realisatie	2019 Begroting	2018 Realisatie
Baten			
<i>Rijksbijdragen</i>	11.937.715	11.144.306	10.994.843
<i>Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden</i>	190.415	34.822	45.782
<i>Overige baten</i>	427.096	63.866	539.380
Totaal baten	12.555.226	11.242.994	11.580.004
Lasten			
<i>Personeelslasten</i>	9.676.508	8.867.022	8.794.677
<i>Afschrijvingen</i>	427.188	497.692	387.744
<i>Huisvestingslasten</i>	1.143.999	899.015	896.669
<i>Overige lasten</i>	1.107.300	1.041.817	1.022.966
Totaal lasten	12.354.995	11.305.546	11.102.056
Saldo baten en lasten	200.231	-62.552	477.948
<i>Financiële baten</i>	572	341	323
<i>Financiële lasten</i>	5.316	2.695	5.149
Totaal resultaat	195.486	-64.906	473.122

Het jaar 2019 is afgesloten met een positief resultaat van € 195.500,-. Er werd een negatief resultaat begroot van € 64.900. Er is derhalve sprake van een positieve afwijking van € 260.400,-. De belangrijkste redenen voor het positieve resultaat zijn de hogere (incidentele) personele baten die in 2019 zijn ontvangen. De hieraan gerelateerde uitgaven vinden echter pas in 2020 plaats. Dit betreft een bedrag van in totaal € 331.700,- inclusief werkgeverslasten. In de ontvangen rijksbijdragen over het kalenderjaar 2019 is met dit bedrag rekening gehouden. Ten behoeve van het inzicht in de jaarrekening 2019 is hiervoor een bestemmingsreserve gevormd ter grootte van € 331.700,-. Exclusief de in 2019 ontvangen aanvullende bekostiging en de niet bestede loonindexering over 2019 is het resultaat € -136.250,-. Een negatief verschil ten opzichte van de begroting van € 71.350. In onderstaande paragrafen wordt een verdere toelichting gegeven op het resultaat en op de afwijkingen. Tevens wordt per post een analyse gemaakt van de verschillen tussen de realisatie 2019 en de begroting 2019.

Afwijkingen t.o.v. de begroting

Hogere Rijksbijdrage vanwege indexering, aanvullende bekostiging en subsidie	V €	793.400,-
Niet bestede begrote onvoorziene uitgaven	V -	86.450,-
Hogere personeelskosten, o.a. door hogere werkgeverslasten, besteding werkdrukmiddelen en subsidies	N -	705.850,-
Saldo inkomsten en uitgaven schoolfondsen	V -	7.900,-
Overige afwijkingen per saldo	V -	78.500,-
Totale afwijking van de begroting	V €	260.400,-

Afwijkingen t.o.v. 2018

Ten opzichte van het resultaat over 2018 ad € 473.100,- bedraagt het verschil € 277.650,-

De inkomsten van de stichting stegen met € 975.200,- terwijl de lasten stegen met € 1.252.950,-

Het totale verschil ad € 277.650,- is als volgt te verklaren:

Rijksbijdragen	V €	942.850,-
Overige overheidsbijdragen	V -	144.650,-
Overige baten	V -	104.700,-
Bijzonder baten 2018	N -	217.000,-
Totaal baten	V €	793.900,-
Personele lasten	N €	881.850,-
Afschrijvingen	N €	39.450,-
Huisvestingslasten	N €	247.350,-
Overige instellingslasten	V €	5.350,-
Leermiddelen	N €	89.650,-
Totaal lasten	N €	1.071.650,-
Financiële baten en lasten	V €	100,-
Totaal verschil met 2018	V €	277.650,-

Rijksbijdragen

De personele bekostiging is gestegen door extra middelen voor werkdruk, bijzondere en aanvullende bekostiging en de indexering met per saldo € 945.200. De totale bekostiging steeg licht als gevolg van een hoger aantal leerlingen met ca. € 10.300,-. Door een lagere besteding en vrijval van subsidies daalde de bekostiging met € 14.900,-

Overige overheidsbijdragen

Door het wegvallen van de subsidie zorgbudget van de gemeente daalden de overige overheidsbijdragen met € 36.650,-. Eenmalig is van de Gemeente € 181.265,- ontvangen als nadeelcompensatie decentralisatie buitenonderhoud.

Overige baten

De overige baten zijn lager dan in 2018. In 2018 was onder deze post de bijzonder bate inzake de verkoop van de woning in Oude-Tonge verantwoord ad € 217.000,-. In 2019 zijn de ontvangsten inzake detachering van personeel € 57.600,-. Daarnaast is de verwachte compensatie transitievergoeding bij arbeidsongeschiktheid ad € 37.700,- in 2019 verantwoord.

Personele lasten

De salariskosten, verminderd met de ontvangen uitkeringen zijn in 2019 met € 786.000,- gestegen ten opzichte van 2018, met name als gevolg van generieke loonsverhoging van 2,5%, de verhoging van de lerarsalarissen in 2018 en de besteding van de werkdrukmiddelen. De overige personele lasten zijn € 95.800,- hoger. In 2019 is een voorziening ter grootte van € 74.000,- gevormd voor de transitievergoedingen en salariskosten in 2019 voor twee medewerkers welke naar verwachting vanwege hun arbeidsongeschiktheid in 2020 geen arbeid meer zullen verrichten.

Huisvestingslasten

De huisvestingslasten zijn in 2019 hoger dan in 2018. De dotatie aan het onderhoudsfonds is € 214.300,- hoger dan in 2018, inclusief de dotatie aan de voorziening van de ontvangen nadeelcompensatie buitenonderhoud. Daarnaast zijn met name de kosten voor energie hoger als gevolg van hogere tarieven en energiebelasting.

Overige instellingslasten

De kosten voor administratie en beheer zijn € 15.000 lager dan de kosten in 2018. De kosten voor inventaris en apparatuur stegen met € 11.600,- door dat veel vervanging van klein meubilair dit jaar noodzakelijk was.

Leermiddelen

De kosten van het onderwijsleerpakket zijn in 2019 hoger dan in 2018 als gevolg van hogere uitgaven aan leer- en hulpmiddelen en hogere ICT kosten. Met name de kosten voor het gebruik van digitale hulpmiddelen zijn verder toegenomen.

Balans

	31-12-2019	31-12-2018
EUR Bedragen: x 1		
Activa		
Vaste activa		
Materiële vaste activa	2.550.700	2.233.712
Totaal van vaste activa	2.550.700	2.233.712
Vlottende activa		
Vorderingen	822.920	670.335
Liquide middelen	3.416.188	3.489.671
Totaal van vlottende activa	4.239.109	4.160.005
Totaal van activa	6.789.809	6.393.717
Passiva		
Eigen vermogen	4.338.214	4.142.728
Voorzieningen	1.442.322	1.205.630
Kortlopende schulden	1.009.272	1.045.359
Totaal van passiva	6.789.809	6.393.717

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn per saldo toegenomen met € 317.000,-. Tegenover de investeringen ter grootte van € 744.176,- staan afschrijvingen ten laste van de exploitatie van € 427.188,-.

Vorderingen

De vorderingen zijn € 152.600,- hoger als ultimo 2018. Deze stijging is het gevolg van de toename van de overlopende activa. Er zijn naar inschatting geen oninbare vorderingen van enige omvang.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn afgenomen door een negatieve kasstroom. De kasstroom is negatief

beïnvloed doordat de investeringen in 2019 hoger waren dan de afschrijvingen en de besteding van de overige personele voorzieningen.

Eigen Vermogen

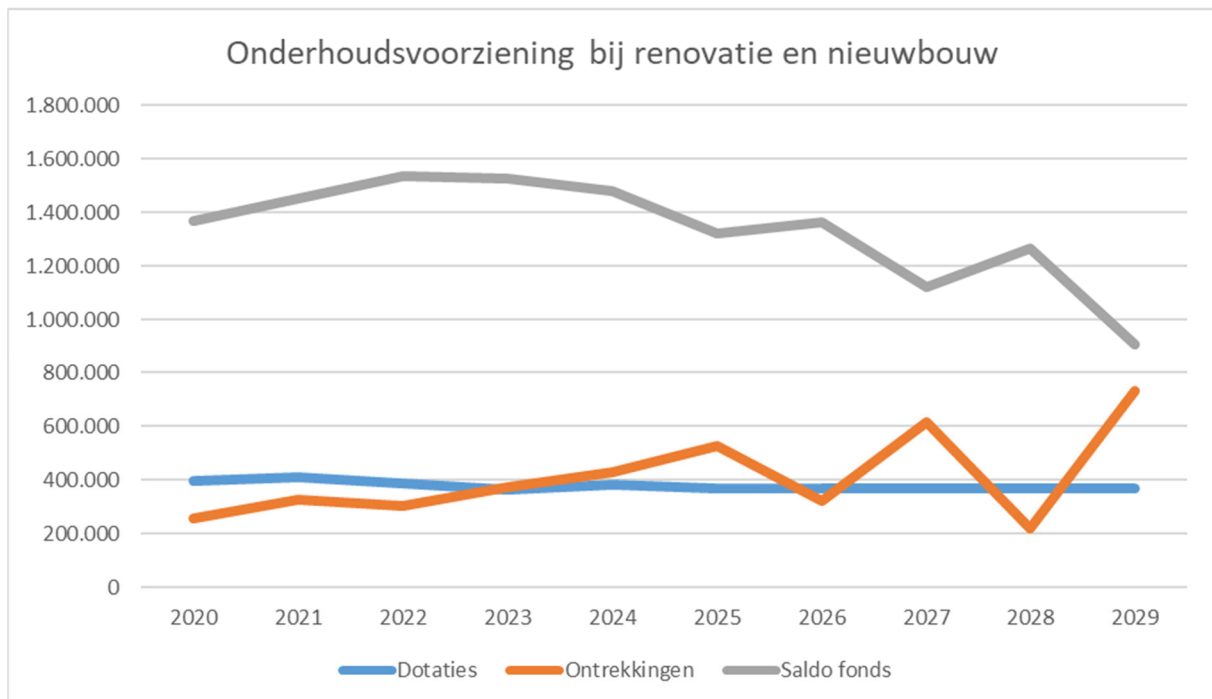
Het eigen vermogen bedraagt ultimo 2019 € 4.338.214,- en bedraagt hiermee 63,9% van het balanstotaal. Het weerstandsvermogen bedraagt 36,3%. In hoeverre het vermogen voldoende is om de risico's te dragen is beschreven in de Continuïteitsparagraaf.

Voorzieningen

De voorzieningen zijn in totaal gestegen met € 236.700,-. De in 2019 ontvangen compensatie nadeel decentralisatie buitenonderhoud van de gemeente ad € 181.365,- is aan de voorziening groot onderhoud toegevoegd.

De dotatie aan het onderhoudsfonds is in 2019 € 33.100,- hoger dan in 2018. De storting in de voorziening bedraagt € 406.000,-. De onderhoudsuitgaven in 2019 bedroegen € 413.040,-, waarvan € 218.700,- voor groot onderhoud aan twee schoolgebouwen.

Uitgaande van de actuele meerjaren onderhoudsbegroting, een jaarlijkse storting in het onderhoudsfonds gebaseerd op de rijksbekostiging en het (ver)nieuwbouwen van een aantal schoolgebouwen conform het huisvestingsbeleid is het verwachte verloop van het onderhoudsfonds:

3.2 Ontwikkelingen in meerjarig perspectief

Leerlingaantallen:

School	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
04MD - Bosseschool	425	436	444	452	451	447	438	429	404	403
04OR - Prins Mauritschool	346	349	340	352	351	347	351	359	354	352
04PW - Prins Johan Frisoschool	80	75	69	67	63	65	63	63	63	61

School	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
04RX - Het Kompas	95	89	79	79	78	72	70	69	67	67
05MQ - 't Kompas	51	58	57	55	52	48	46	44	43	41
05QU - de Regenboog	75	77	78	80	86	83	81	79	74	73
05SB - Basisschool De Bron	83	83	76	68	68	60	60	58	57	56
05TI – School met de Bijbel	234	228	216	210	206	194	191	190	181	182
07AE - Groen van Prinsterer Basisschool	157	165	159	149	150	149	144	137	133	132
07CB - PCB Oranje Nassau	105	107	105	108	109	111	101	99	89	87
07NM - Albert Schweitzerschool	67	66	65	63	57	51	51	44	41	42
07NZ - CNS Zomerland	69	68	72	71	70	67	65	64	63	63
07YM - PCB Eben Haezer	88	71	69	68	56	54	53	56	58	59
TOTAAL	1875	1872	1829	1822	1797	1748	1714	1691	1627	1618

De opheffingsnorm van de Gemeente Goeree-Overflakkee is momenteel 52 leerlingen per school, tenzij er van overheidswege een aanpassing gepleegd wordt. Dit wordt overigens niet verwacht omdat de spreiding van de scholen gezien de onderlinge afstanden op het eiland hierin leidend lijken te zijn. Aangezien Kindwijs op basis van 13 scholen een totaal leerlingenaantal moet hebben van 676 zitten wij daar momenteel ruim boven.

De lange termijnprognose geeft een significante daling van het leerlingaantal te zien. Op de korte termijn zijn de financiële gevolgen daarvan deels opgevangen door de extra middelen van het Rijk inzake werkdruk en kleine scholen toeslag. Op de langere termijn zullen diverse scholen het aantal groepen moeten verlagen.

Op 1 oktober 2019 bedraagt het leerlingaantal van de stichting in totaal 1872 leerlingen. Een afname van 3 leerlingen ten opzichte van 1 oktober 2018. Uit de prognose blijkt dat de komende jaren een daling van het leerlingaantal wordt verwacht.

FTE

Kengetallen

Kengetallen	2018	2019	2020	2021	2022
EUR Bedragen: x 1	Realisatie	Realisatie	Prognose	Prognose	Prognose
<i>Aantal leerlingen per 1 oktober</i>	1.875	1.872	1.829	1.822	1.797
Personele bezetting per 31 december					
<i>Bestuur / management (fte)</i>	11,63	11,52	11,17	11,17	11,17
<i>Personeel primair proces (fte)</i>	100,84	105,45	92,03	91,06	90,44
<i>Ondersteunend personeel (fte)</i>	18,41	19,43	17,04	14,37	13,82
<i>Totale personele bezetting (fte)</i>	130,88	136,40	120,24	116,60	115,43
<i>Aantal leerlingen / Totaal personeel</i>	14,33	13,72	15,21	15,63	15,57
<i>Aantal leerlingen / Onderwijzend personeel</i>	18,59	17,75	19,87	20,01	19,87

Personele bezetting

Om in te spelen op de verwachte krimp van het aantal leerlingen stelt het bestuur jaarlijks een bestuursformatieplan voor de komende vier schooljaren op. In het bestuursformatieplan 2019-2023 zijn de gevolgen van het dalend leerlingaantal omgezet in nieuwe groeipindelings op de scholen. De vermindering van het aantal groepen op enkele scholen leidt tot een lagere personele bezetting.

Het relatief grote verschil tussen de gerealiseerde formatie per 31 december 2019 en de begrote formatie per 31 december 2020 wordt beïnvloed door de vervangingsformatie op 31 december die niet in de begrotingen wordt verwerkt.

Staat van baten en lasten

	2018	2019	2020	2021	2022
EUR Bedragen: x 1	Realisatie	Realisatie	Prognose	Prognose	Prognose
<i>Prognose basis, aantal leerlingen</i>	1.875	1.872	1.829	1.822	1.797
Baten					
<i>Rijksbijdragen</i>	10.994.843	11.937.715	11.593.965	11.418.741	11.366.916
<i>Overheidsbijdragen en -subsidies overige</i>	45.782	190.415	4.068	3.172	2.531
<i>Overige baten</i>	571.510	427.096	45.080	45.080	44.733
Totaal baten	11.612.134	12.555.226	11.643.113	11.466.993	11.414.180
Lasten					
<i>Personeelslasten</i>	8.826.807	9.676.508	9.625.696	9.001.585	8.953.514
<i>Afschrijvingen</i>	387.744	427.188	501.290	508.811	512.485
<i>Huisvestingslasten</i>	896.669	1.143.999	958.083	968.940	949.537
<i>Overige lasten</i>	1.022.966	1.107.300	962.805	953.988	944.375
Totaal lasten	11.134.186	12.354.995	12.047.874	11.433.324	11.359.911
<i>Saldo baten en lasten</i>	477.948	200.231	-404.761	33.669	54.269
<i>Financiële baten</i>	323	572	101	101	101
<i>Financiële lasten</i>	5.149	5.316	5.870	5.870	5.870
Resultaat	473.122	195.486	-410.530	27.900	48.500
<i>Mutatie algemene reserve publiek</i>	282.867	-126.757	-76.330	30.400	51.000
<i>Mutatie bestemmingsreserves publiek</i>	-10.047	317.668	-331.700		
<i>Mutatie bestemmingsreserve en fondsen particulier</i>	200.301	4.575	-2.500	-2.500	-2.500

De rijksbijdragen dalen in de komende jaren als gevolg van het dalende leerlingaantal. De personele lasten dalen als gevolg van de vermindering van de personeelsformatie. De afschrijvingen nemen toe als gevolg van de verdere digitalisering van het onderwijs welke met name in 2019 een forse impuls heeft gekregen.

De personeelslasten in het jaar 2020 zijn voor een bedrag van € 331.700,- hoger opgenomen dan in de door de raad van toezicht goedgekeurde meerjarenbegroting in verband met de op basis van de CAO 2019-2020 overeengekomen uitbetaling van twee eenmalige uitkeringen waarvoor in 2019 een bestemmingsreserve is gevormd.

De huisvestingskosten nemen toe door de stijgende onderhoudskosten aan verouderende schoolgebouwen. De benodigde stortingen in de voorziening onderhoud zijn gebaseerd op de actuele meerjarenonderhoudsplanning.

De financiële baten zijn geraamd op 0,01% van de reserves en voorzieningen.

Voor 2020 is een negatieve exploitatie voorzien als gevolg van de in februari uitbetaalde eenmalige uitkeringen aan het personeel. De financiële middelen waaruit deze zijn betaald zijn reeds in 2019 ontvangen en in de opbrengsten verantwoord.

Balans

	31-12-2018	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022
EUR Bedragen: x 1	Realisatie	Realisatie	Prognose	Prognose	Prognose
Activa					
Vaste activa					
Materiële vaste activa	2.233.712	2.550.700	2.668.184	2.452.073	2.121.513
Totaal van vaste activa	2.233.712	2.550.700	2.668.184	2.452.073	2.121.513
Vlottende activa					
Vorderingen	670.335	822.920	673.897	663.704	660.647
Liquide middelen	3.489.671	3.416.188	3.180.465	3.490.191	3.952.596
Totaal van vlottende activa	4.160.005	4.239.109	3.854.362	4.153.895	4.613.243
Totaal van activa	6.393.717	6.789.809	6.522.546	6.605.968	6.734.756
Passiva					
Eigen vermogen	4.142.728	4.338.214	3.900.820	3.928.720	3.977.220
Eigen vermogen, algemene reserve	2.760.303	2.633.546	2.512.753	2.543.153	2.594.153
Eigen vermogen, bestemmingsreserves	385.554	711.069	385.554	385.554	385.554
Eigen vermogen, overige reserves en fondsen	996.871	993.600	1.002.513	1.000.013	997.513
Voorzieningen	1.205.630	1.442.322	1.518.545	1.600.696	1.687.897
Kortlopende schulden	1.045.359	1.009.272	1.103.181	1.076.551	1.069.639
Totaal van passiva	6.393.717	6.789.809	6.522.546	6.605.967	6.734.756

De eigendom van de schoolgebouwen van Kindwijs is gesplitst in juridisch en economisch waarbij het economisch eigendom bij de gemeente ligt. Met de gemeente is in 2019 het overleg gestart over de nieuwbouw van de scholen in Nieuwe-Tonge, Stad aan 't Haringvliet en Den Bommel. In 2020 zullen hiervoor concrete plannen worden uitgewerkt

Voor het overige zijn buiten reguliere vervangingen van inventaris, methoden en apparatuur geen investeringsprojecten gepland. Wel zullen de komende jaren de investeringen in digitale hulpmiddelen toenemen nu met aantal devices voor de leerlingen sterk is uitgebreid in het afgelopen jaar. Voor de komende jaren wordt een verdere uitbreiding verwacht.

De reserves en bestemmingsreserves worden gevormd uit de exploitatieresultaten. Op basis van de verwachte resultaten zullen deze de komende jaren toenemen.

Voor 2020 is een exploitatietekort geraamd. De belangrijkste oorzaak ligt in de uitbetaling van de eenmalige uitkeringen op basis van de CAO 2019-2020.

Voor een toelichting het verloop van de onderhoudsvoorziening wordt verwezen naar de toelichting op de balans.

Corona

- In maart 2020 is Nederland getroffen door een uitbraak van het Corona-virus. Voor Kindwijs betekent dit dat de scholen gesloten zijn. Het onderwijs wordt 'op afstand' gegeven. Dit heeft impact op het proces van onderwijsgeven, alhoewel het onderwijs wel door kan gaan. Op dit moment wordt verwacht dat de financiële impact op het vermogen en het

jaarresultaat 2020 beperkt zal zijn, omdat de baten (bekostiging door OCW) gecontinueerd worden en ook het personeel gewoon wordt doorbetaald.

Landelijke ontwikkelingen

- Tekort leerkrachten en schooldirecteuren.
Kindwijs heeft nu nog geen tekort aan leerkrachten. Wel wordt het lastiger om kortdurende vervanging te regelen.
- Passend Onderwijs, ontwikkelen naar inclusief onderwijs
- Invoering andere schooltijden
- Daling van het aantal leerlingen
- CAO PO waarin minder centraal geregeld wordt en nieuwe functiebeschrijvingen zijn opgesteld
- Professionaliseringseisen aan directeuren en leerkrachten, invoering Leraren Register
- Werkdrukverlaging leerkrachten

Bestuurlijke ontwikkelingen (zie tevens voorgaande hoofdstukken)

- Vorm en inhoud geven aan het dekkend aanbod van passend onderwijs op Goeree-Overflakkee
- Voorbereiding van nieuwbouw van de scholen in de kernen Nieuwe-Tonge, Stad aan 't Haringvliet en Den Bommel
- Realisatie van een bovenschoolse voorziening voor onderwijs aan meer- en hoogbegaafde leerlingen
- Effecten van de leerlingendaling op de organisatie van het onderwijs
- Het behalen van de doelen zoals beschreven in het strategisch beleidsplan 2019-2023 van Kindwijs

Kansen voor de toekomst

Kindwijs ziet de toekomst met vertrouwen tegemoet en ziet kansen in:

- Samenwerking van scholen en bundeling van krachten
- Aanbod aan hoogbegaafden
- Dekkend aanbod in passend onderwijs
- Fusie met de overige éénpitters op Goeree-Overflakkee

3.3 Financiële positie

Kengetallen

Kengetallen financiële positie	Norm	2018	2019	2020	2021	2022
		Realisatie	Realisatie	Prognose	Prognose	Prognose
<i>Huisvestingsratio</i>	<10%	8,48%	9,63%	8,36%	8,90%	8,79%
<i>Liquiditeit (current ratio)</i>	>2,0	3,98	4,20	3,49	3,86	4,31
<i>Liquiditeit (quick ratio)</i>		3,98	4,20	3,49	3,86	4,31
<i>Personeelslasten / Rijksbijdragen</i>	<89%	79,18%	81,06%	83,02%	78,83%	78,77%
<i>Personeelslasten / Totaal baten plus financiële baten</i>	<82%	75,94%	77,07%	82,67%	78,50%	78,44%
<i>Personeelslasten / Totaal lasten plus financiële lasten</i>	<82%	79,18%	78,29%	79,86%	78,69%	78,78%
<i>Rentabiliteit</i>	>0%	4,09%	1,56%	-3,53%	0,24%	0,42%
<i>Solvabiliteit I</i>	>50%	0,65	0,64	0,60	0,59	0,59
<i>Solvabiliteit II (inclusief voorzieningen)</i>		0,84	0,85	0,83	0,84	0,84
<i>Weerstandsvermogen</i>	>20%	37,68%	36,34%	33,65%	34,41%	34,99%

Kengetallen overig	2018	2019	2020	2021	2022	
	Norm	Realisatie	Realisatie	Prognose	Prognose	
<i>Kapitalisatiefactor</i>		0,55	0,54	0,56	0,58	0,59
<i>Weerstandsvermogen exclusief materiële vaste activa</i>		17,36%	14,97%	10,63%	12,93%	16,33%
<i>Algemene reserve / Totaal baten plus financiële baten</i>		21,87%	21,31%	20,86%	22,24%	22,84%
<i>Voorzieningen / Totaal baten plus financiële baten</i>		10,41%	11,49%	13,04%	13,96%	14,79%
<i>Rijksbijdragen / Totaal baten plus financiële baten</i>		94,94%	95,08%	99,58%	99,58%	99,59%
<i>Overige overheidsbijdragen en -subsidies / Totaal baten plus financiële baten</i>		0,40%	1,52%	0,03%	0,03%	0,02%
<i>Investeringen huisvesting / Totaal baten plus financiële baten</i>		0,65%	0,72%	0,00%	0,00%	0,00%
<i>Investeringen inventaris en apparatuur / Totaal baten plus financiële baten</i>		5,15%	5,21%	6,56%	2,55%	1,59%
<i>Netto werkkapitaal / Totaal baten plus financiële baten</i>		26,90%	25,72%	23,63%	26,84%	31,05%
<i>Beleggingen ten opzichte van eigen vermogen</i>		0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%

Definities

Huisvestingsratio

Het kengetal huisvestingsratio geeft de verhouding aan van de lasten van huisvesting en de totale lasten (inclusief financiële lasten). De huisvestingsratio is gedefinieerd als de som van de huisvestingslasten en afschrijvingen gebouwen en terreinen gedeeld door som van de totale lasten (inclusief financiële lasten

Liquiditeit (current ratio)

De liquiditeitsratio geeft aan in welke mate de instelling op korte termijn aan haar financiële verplichtingen kan voldoen. De liquiditeit (current ratio) wordt gedefinieerd als de vlottende activa gedeeld door de kortlopende schulden.

Liquiditeit (quick ratio)

De liquiditeitsratio geeft aan in welke mate de instelling op korte termijn aan haar financiële verplichtingen kan voldoen. De liquiditeit (quick ratio) wordt gedefinieerd als de vlottende activa exclusief voorraden gedeeld door de kortlopende schulden.

Rentabiliteit ten opzichte van bedrijfsopbrengsten inclusief rentebaten

Rentabiliteit geeft aan welk deel van de totale baten (opbrengsten) over blijft na aftrek van de lasten (kosten). De rentabiliteit wordt in dit specifieke geval berekend met: het resultaat uit gewone bedrijfsvoering gedeeld door de baten uit gewone bedrijfsvoering inclusief rentebaten.

Solvabiliteit I

De solvabiliteit geeft aan welk deel van de bezittingen (activa) zijn gefinancierd met eigen vermogen. Solvabiliteit is gedefinieerd als het eigen vermogen gedeeld door het totaal vermogen.

Solvabiliteit II (inclusief voorzieningen)

Dit kengetal is een maat voor kredietwaardigheid en is gedefinieerd als het eigen vermogen inclusief voorzieningen gedeeld door het totaal vermogen.

Weerstandvermogen

Het vermogen van de instelling om ook in ongunstige tijden haar activiteiten te kunnen voorzetten.

Kapitalisatiefactor

De mate waarin onderwijsinstelling haar kapitaal efficiënt benut voor de vervulling van haar taken.

Huisvestingsratio

De huisvestingsratio is in 2019 hoger als gevolg van de eenmalige dotatie aan het onderhoudsfonds van de ontvangen nadeelcompensatie buitenonderhoud.

Liquiditeit

Kindwijs verwacht de komende jaren een positieve kasstroom waardoor de liquiditeitspositie licht stijgt. De liquiditeitsratio is in 2019 hoger dan normaal als gevolg van de in december ontvangen bijzondere en aanvullende bekostiging.

Solvabiliteit

De verwachte gemiddeld positieve resultaten in de komende jaren geven een gelijkblijvende ratio te zien.

Rentabiliteit

De rentabiliteit laat in 2020 een eenmalige dip zien als gevolg van de uitkering op basis van de CAO 2019-2020 in 2020. Door het dalende aantal leerlingen ontstaat er wel druk op de rentabiliteit.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen ligt ruim boven de norm van 5% die de Inspectie van het Onderwijs hanteert bij haar toezicht.

Reservepositie

Kindwijs heeft een ruime reservepositie opgebouwd in de afgelopen jaren. Deze ruime positie moet evenwel gezien worden in het licht van een krimpend aantal leerlingen. Op termijn zullen negatieve exploitatieresultaten onvermijdelijk zijn om de afbouw van de personeelsformatie op te vangen.

In de komende jaren wordt evenwel ook meer geïnvesteerd in passend onderwijs aan meer- en hoogbegaafden en wordt de formatie onderwijzend personeel ruimer begroot om het lerarentekort zoveel als mogelijk op te vangen. Kindwijs neemt bewust het risico van boventallig personeel om toekomstige uitstroom o.a. op basis van pensionering en de vervangingsvraag op te vullen.

Bijlage 1 Verslag van de toezichthouder

Bestuursvorm

In het kader van de wet 'Goed onderwijs, goed bestuur' is het intern toezicht van de stichting Kindwijs belegd bij de statutair ingestelde raad van toezicht

Kindwijs hanteert de 'Code voor goed bestuur in het primair onderwijs', zoals vastgesteld door de leden van de PO-raad.

De dagelijkse leiding van Kindwijs is in handen van het college van bestuur en de schooldirecties, tezamen vormend het management team.

Taken en bevoegdheden

De wet schrijft voor dat interne toezichthouders tenminste belast zijn met:

- het goedkeuren van het meerjaren strategisch beleidsplan, de begroting en het jaarverslag;
- toezicht op naleving door bestuur van wettelijke verplichtingen en de 'Code voor goed bestuur in het primair onderwijs';
- toezicht op de doelmatige en rechtmatige verwerving, bestemming en aanwending van de middelen;
- het aanwijzen van een accountant;
- het afleggen van verantwoording in het jaarverslag.

In de op 24 januari 2017 gewijzigde statuten en het in 2017 vastgestelde en goedgekeurde bestuurs- en toezichtreglement Kindwijs zijn daar de volgende taken en bevoegdheden aan toegevoegd:

- het gevraagd en ongevraagd adviseren van het College van bestuur;
- het zijn van werkgever van het College van bestuur;
- het goedkeuren, bewaken en borgen van de identiteit van Kindwijs;
- het bewaken van de wijze waarop de identiteit van Kindwijs op de van Kindwijs uitgaande scholen wordt ingevuld en wordt geborgd;
- het goedkeuren van benoemingsbesluiten van directeurs van scholen die van Kindwijs uitgaan;
- het goedkeuren van benoemingsbesluiten van medewerkers binnen Kindwijs die directieve taken krijgen op bovenschools niveau;
- het goedkeuren van overeenkomsten tot verkrijgen, vervreemden of bezwaren van registergoederen;
- het goedkeuren van overeenkomsten waarbij Kindwijs zich voor een derde sterk maakt of zich tot zekerheidsstelling voor een schuld van een derde verbindt;
- het goedkeuren van besluiten tot overdracht van een of meer van Kindwijs uitgaande scholen aan een andere rechtspersoon, dan wel een besluit tot overdracht van een of meer scholen aan Kindwijs;
- het goedkeuren van een besluit tot juridische fusie of (af)splitsing van Kindwijs;
- het vaststellen van een bestuurs- en toezichtsreglement;
- het vaststellen van een huishoudelijk reglement;
- het vaststellen van een reglement voor de adviesraad;
- het vaststellen van schoolreglementen;
- het vaststellen van een wervings- en selectiereglement voor medewerkers van Kindwijs;

- het wijzigen van de statuten;
- het ontbinden van Kindwijs;
- het goedkeuren van het vast te stellen identiteitsbeleid van de stichting;
- het goedkeuren van een vast te stellen of te wijzigen visie of missie van de stichting;
- het goedkeuren van een vast te stellen treasury statuut;
- het goedkeuren van besluiten tot nieuwbouw, renovatie of verhuizing van de van de stichting uitgaande school;
- het goedkeuren van niet in de begroting opgenomen uitgaven, voor zover die een bedrag van € 25.000,-- (vijfentwintigduizend euro) te boven gaan;
- het goedkeuren van door het College van bestuur af te sluiten of te verhogen rekening-courant-limieten;
- het goedkeuren van geldleningen boven een bedrag van € 25.000,-- (vijfentwintigduizend euro);
- het aangaan van financiële verplichtingen die een bedrag van € 50.000,-- (vijftigduizend euro) te boven gaan, danwel verplichtingen die een samenhang met elkaar vertonen en te-zamen een bedrag van € 50.000,-- (vijftigduizend euro) te boven gaan;
- het aanvragen van faillissement of surseance van betaling van de stichting;
- het vooraf goedkeuren van de oprichting, opheffing of samenvoeging van een onder de stichting ressorterende school met een andere school, alsmede de stichting van een nieuwe school.

Samenstelling raad van toezicht

In 2019 bestond de raad van toezicht uit de leden:

Naam	Functie	Functies en nevenfuncties	Aftredend per:
J.J. de Geus	Voorzitter	Directeur VORM2050, VORM Holding B.V.	1-1-2023 niet herbenoembaar
J.L. den Dikken	Vice-voorzitter	Senior bestuursadviseur Gedeputeerde Staten Provincie Zuid Holland Lid Ledenraad Wooncorporatie Oost West Wonen Goeree-Overflakkee Lid Ledenraad Vereniging Passend Onderwijs Goeree-Overflakkee	1-1-2023 niet herbenoembaar
W.G.A. Driesse	Lid	Zelfstandig organisatieadviseur	1-1-2021 herbenoembaar
P.J. van den Hil	Lid	Eigenaar Waldijn Financial Services	1-1-2020 herbenoemd tot 1-1-2024
P.C. Klink	Lid	Manager Wonen bij Oost West Wonen Voorzitter dorpsraad Stellendam Peningmeester kerkvoogdij Hersteld Hervormde Gemeente Stellendam Peningmeester Gemeentelijke Kiesvereniging SGP Goeree Overflakkee	1-1-2020 herbenoemd tot 1-1-2024
E.S.P. van Kranenburg	Lid	Directeur eigenaar iMON advies BV Eigenaar/bestuurder Group4Talent BV	1-1-2022 herbenoembaar
W. van der Welle	Lid	Process Engineer bij Shell	1-1-2022 herbenoembaar

Statutair is vastgelegd dat de leden van de raad van toezicht benoemd worden voor een periode van 4 jaar en éénmaal terstond herbenoemd kunnen worden.

Werkwijze Raad van Toezicht

De Raad van toezicht richt zich bij de uitoefening van het toezicht in het bijzonder op de doelstelling en de maatschappelijke legitimatie van de stichting en op de uitoefening van de bestuurlijke daden door het College van bestuur. Daarbij staan de volgende criteria centraal:

- het waarborgen van de levensbeschouwelijke identiteit van de stichting en de daaronder ressorterende scholen;
- de realisatie van de visie en de missie van de stichting;
- de realisatie van het beleid van de stichting;
- de kwaliteit van de onderwijsprocessen en –resultaten;
- de continuïteit van de stichting, uitgedrukt in aantallen leerlingen, medewerkers en financiën;
- het uitoefenen van goed werkgeverschap;
- het afleggen van verantwoording aan de personen en organisaties die belang hebben bij de activiteiten van de stichting;
- de principes van goed bestuur, als vastgelegd in de voor het primair onderwijs geldende Code goed bestuur.

De raad vergadert tenminste viermaal per jaar met het college van bestuur. Met de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad wordt tweemaal per jaar overlegd en eveneens tweemaal per jaar vergadert de raad met de adviesraden van de scholen.

Om het college van bestuur te ondersteunen bij het waarborgen van de levensbeschouwelijke identiteit van de stichting en de scholen heeft de raad een commissie identiteit ingesteld die regelmatig overlegt met het college van bestuur.

Met de accountant wordt het financiële jaarverslag besproken in de vergadering waarin het verslag wordt goedgekeurd.

De raad heeft in 2017 een toezichtkader vastgesteld waardoor het mogelijk is om beleid en activiteiten van het college van bestuur inzichtelijk te toetsen, zelf verantwoording af te leggen en de werkwijze te evalueren. Het toezichtkader bevat acht aspecten die nauw aansluiten op de belangrijkste taak van de raad, namelijk het toezien op de wijze waarop het college van bestuur door middel van strategie, beleid en beheer het doel van de stichting Kindwijs realiseert. De aspecten zijn:

1. Bestuurlijk handelen Kindwijs
2. Identiteit en -borging
3. Beleid en beleidsontwikkeling
4. Kwaliteit
5. Bedrijfsvoering en financiën
6. Personeel en werkgeverschap
7. Onderwijs en -beleid
8. Relaties

Renumeratiebeleid

De raad heeft in december 2019 bij monde van twee daartoe gedelegeerde leden het functioneren van het college van bestuur beoordeeld.

De raad van toezicht hanteert voor de bezoldiging van de leden van het college van bestuur de cao-bestuurders PO.

In artikel 25 van de 'Code voor goed bestuur in het primair onderwijs' is opgenomen dat het intern toezichtsorgaan de vorm en de hoogte van de eigen vergoeding bepaalt. Hierbij valt te denken aan vergoedingen voor onkosten die met het voorbereiden en bijwonen van de vergaderingen te maken hebben. De raad van toezicht heeft hier voor onbepaalde tijd vrijwillig afstand van gedaan.

Verslag afgelopen jaar

De raad van toezicht heeft in 2019 acht keer regulier vergaderd, waarvan twee keer met de deelnemende adviesraden van de scholen en éénmaal met de accountant. Daarnaast heeft de raad in 2019 tweemaal overleg gehad met de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad en heeft de raad een ontmoeting gehad met de leden van het management team. Naast de reguliere zaken vroegen een aantal zaken dit jaar bijzondere aandacht:

- Het Integraal Huisvestingplan primair onderwijs 2018-2035 van de gemeente Goeree-Overflakkee en het eigen huisvestingsbeleid
- Het rapport van de visitatiecommissie over de uitkomsten van de bestuurlijke visitatie gehouden op 2 juli 2019
- De organisatie van het dekkend aanbod voor passend onderwijs op Goeree-Overflakkee
- De ontmoeting met de leden van het management team met als doel nadere kennismaking en uitwisseling van elkaars verwachtingen ten aanzien van de identiteit van Kindwijs en de scholen.
- Het strategisch beleidsplan 2019-2023 en de evaluatie van het beleidsplan 2015-2019.

In een tijd van teruglopende leerlingenaantallen is het op orde blijven houden van de financiële huishouding cruciaal. Met tevredenheid constateert de raad van toezicht dat de organisatie in control is en in 2019 met een verantwoord resultaat is afgesloten. De raad heeft met blijdschap en dankbaarheid geconstateerd dat het leerlingaantal ten opzicht van het voorgaande jaar in 2018 is gelijk gebleven.

Door het college van bestuur is de raad van toezicht bij elke vergadering op de hoogte gehouden van interne en externe ontwikkelingen in het onderwijs en is indien gewenst dieper ingegaan op actuele thema's. De raad van toezicht ontvangt iedere vergadering van het college van bestuur een rapportage met daarin de belangrijkste informatie van de achterliggende periode. Hier gaat het om genomen besluiten van het college van bestuur, informatie uit de GMR, informatie van de scholen, financiële voortgangsrapportages en ontwikkelingen in het bestuurskantoor.

Jaarrekening

De raad van toezicht heeft in juni 2019 het jaarverslag en de jaarrekening over 2018 goedgekeurd en constateerde dat het voldoet aan de eisen van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Ook de begroting voor 2020 is in december goedgekeurd. De jaarrekening wordt door DRV Accountants en Adviseurs gecontroleerd en van een controleverklaring voorzien. Daarmee is aan het bestuur decharge verleend. De raad van toezicht heeft de accountant uitgekozen en stelde vast dat deze onafhankelijk was ten opzichte van Kindwijs.

Tenslotte

De raad van toezicht wenst het college van bestuur alle wijsheid toe die nodig is om de aangesloten scholen te besturen. Aan allen die op enige wijze betrokken zijn bij het onderwijs aan de ons toevertrouwde kinderen wenst raad van toezicht Gods zegen toe.

Strategisch Beleidsplan 2019-2023

Onze thema's

Toekomstgericht onderwijs &
Professionalisering
Eigenaarschap in alle lagen
Vitale scholen

**Ambitie
2019-2023**

**Opdracht
2019-2023**

Identiteit

- Elkaar verstaan
- In elke dorpskern een PC-school

- Ontmoeting RvT, CvB en MT
- Bezinning op samenwerking en gevolgen voor identiteit bij nieuwbouw diverse scholen

Onderwijs & Kwaliteit

- Eigenaarschap kinderen bevorderen
- Onderzoekend en ontdekkend leren
- Aandacht voor sport en bewegen
- Deskundige en praktische ondersteuning SWV
- Scholen werken thematisch en groepsdoorbrekend

- Kinderraad op alle scholen
- Kindgesprekken optimaliseren, eigenheid benadrukken
- Eigenheid leerlingenbevorderen middels portfolio
- MHB-voorziening
- Opzetten expertisecentrum voor dekkend aanbod
- Techniek, onderzoekend en ontdekkend leren stimuleren via ExperiGO met een vervolg in de schoolorganisatie
- Visievorming op rol van leerkracht gericht op eigenaarschap leerlingen

Personeel & Organisatie

- Onze medewerkers zijn vitaal, werken met plezier en weten stress te hanteren
- Onderzoek schooltijden
- Werkverdelingsplan benutten voor eigenaarschap
- Eerst begrijpen, dan begrepen worden

- Gesprekkencyclus gericht op ontwikkeling
- Werkverdelingsplan inzetten als middel voor werkdrukbeheersing en bevorderen eigenheid werknemers
- Alle deelnemers volgen scholing via Kindwijsacademie en ELO Skillstown
- Organiseren wervingsbijeenkomsten om nieuw personeel aan te trekken
- 10 talentbegeleiders opleiden
- Haalbare plannen, MT-werkgroepen in balans met werkdruk en werkgeluk
- Borgen kwaliteitsbeleid
- Gerichte aandacht en metingen sociale veiligheid
- Directeuren werken met MT-maatje aan ontwikkelvraagstuk

Beheer & Financiën

- Duurzame en uitdagende onderwijsgebouwen
- In elke dorpskern een pc-basisschool
- Financieel beleid op basis van onderwijskundige keuzes
- Financieel gezonde jaarrekeningen
- Voldoen aan wettelijke verplichtingen

- Integraal Huisvestingsplan (IHP) wordt in de periode 2019-2022 verder ontwikkeld en uitgebouwd.
- Waar mogelijk worden scholen onderdeel van dorpscentrum
- Ontwikkelen scenariotool financieel meerjarenbeleid
- Duurzame schoolgebouwen met lage energiekosten

Maatschappij & Communicatie

- Bevorderen ECO-cultuur
- Educatief partnerschap, samenwerking met bedrijfsleven
- Scholen worden zo mogelijk onderdeel van een dorpscentrum
- Kindwijs opereert proactief in de omgeving

- Scheiden van afval, container via gemeente
- Stimuleren gezonde leefstijl
- Scholen schrijven een duurzaamheidsnotitie
- Samenwerking PSZ, Sport, BSO, CJG optimaliseren
- Opzetten themagericht overleg met platform in omgeving
- Gerichte aandacht en metingen sociale veiligheid
- Contact houden met fusiepartners
- Actief blijven investeren in de relatie met de éénpitters op ons eiland

Bijlage 3 Jaarrekening

INHOUD

3.1	Jaarrekening	
3.1.1	Balans per 31 december 2019	45
3.1.2	Resultatenrekening over 2019	46
3.1.3	Kasstroomoverzicht over 2019	47
3.1.4	Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	48
3.1.5	Toelichting op de balans per 31 december 2019	53
3.1.6	Mutatieoverzicht materiële vaste activa	56
3.1.7	Toelichting op de resultatenrekening over 2019	57
3.1.8	Overzicht verbonden partijen (model E)	63
3.1.9	Verantwoording subsidies (model G)	65
3.1.10	Ondertekening	66
3.2	Overige gegevens	
3.2.1	Statutaire regeling resultaatbestemming	67
3.2.2	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	68

3.1 Jaarrekening

3.1.1 Balans per 31 december 2019

(na resultaatbestemming)

EUR Bedragen: x 1	Ref.	31-12-2019	31-12-2018
Activa			
Vaste activa			
Materiële vaste activa	1	2.550.700	2.233.712
Totaal van vaste activa		2.550.700	2.233.712
Vlottende activa			
Vorderingen	2	822.920	670.335
Liquide middelen	3	3.416.188	3.489.671
Totaal van vlottende activa		4.239.109	4.160.005
Totaal van activa		6.789.809	6.393.717
Passiva			
Eigen vermogen	4	4.338.214	4.142.728
Voorzieningen	5	1.442.322	1.205.630
Kortlopende schulden	6	1.009.272	1.045.359
Totaal van passiva		6.789.809	6.393.717

3.1.2 Staat van baten en lasten

EUR Bedragen: x 1	Ref.	2019 Realisatie	2019 Begroting	2018 Realisatie
Baten				
<i>Rijksbijdragen</i>	7	11.937.715	11.144.306	10.994.843
<i>Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden</i>	8	190.415	34.822	45.782
<i>Overige baten</i>	9	427.096	63.866	539.380
Totaal baten		12.555.226	11.242.994	11.580.004
Lasten				
<i>Personeelslasten</i>	10	9.676.508	8.867.022	8.794.677
<i>Afschrijvingen</i>	11	427.188	497.692	387.744
<i>Huisvestingslasten</i>	12	1.143.999	899.015	896.669
<i>Overige lasten</i>	13	1.107.300	1.041.817	1.022.966
Totaal lasten		12.354.995	11.305.546	11.102.056
Saldo baten en lasten		200.231	-62.552	477.948
<i>Financiële baten</i>	14	572	341	323
<i>Financiële lasten</i>	15	5.316	2.695	5.149
Resultaat		195.486	-64.906	473.122
Totaal resultaat		195.486	-64.906	473.122

Toelichtingen

Resultaatbestemming

EUR Bedragen: x 1

Het resultaat over 2019 ad € 195.486 is als volgt verdeeld over de reserves.

Algemene reserve				-126.757
Bestemmingsreserves (publiek)				
- Reserve personeel		331.733		
- Zorghiddelen uit kapitaal federatie		-14.065		
- Onderhoud		0		
			317.668	
Bestemmingsreserves (privaat)				
- Reserve schoolfonds		7.846		
- Reservefonds verenigingen		-3.271		
			4.575	
				322.243
				195.486

3.1.3 Kasstroomoverzicht

		01-01-2019 t/m 01-01-2018 t/m	
EUR Bedragen: x 1		31-12-2019	31-12-2018
Ref.		Realisatie	Realisatie
Kasstroomen uit operationele activiteiten			
	<i>Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening</i>	200.231	477.948
Aanpassingen voor aansluiting bedrijfsresultaat			
	<i>Aanpassingen voor afschrijvingen</i>	11 427.188	387.742
	<i>Aanpassingen voor waardeveranderingen</i>		
	<i>Toename (afname) van voorzieningen</i>	5 236.693	-97.384
	<i>Overige aanpassingen voor aansluiting met het bedrijfsresultaat</i>		
	Totaal van aanpassingen voor aansluiting met het bedrijfsresultaat	663.881	290.358
Veranderingen in werkkapitaal			
	<i>Afname (toename) van voorraden</i>		
	<i>Afname (toename) van kortlopende vorderingen</i>	2 -152.586	23.980
	<i>Toename (afname) van kortlopende schulden</i>	6 -36.087	124.704
	Totaal van veranderingen in werkkapitaal	-188.673	148.683
	<i>Kasstroom uit bedrijfsoperaties</i>	675.439	916.990
	<i>Ontvangen interest</i>	14 572	323
	<i>Betaalde interest</i>	15 -5.316	-5.149
	Kasstroom uit operationele activiteiten	670.694	912.163
Kasstroomen uit investeringsactiviteiten			
	<i>Verwerving van immateriële vaste activa</i>		
	<i>Ontvangsten uit hoofde van vervreemding van immateriële vaste activa</i>		
	<i>Verwerving van materiële vaste activa</i>	1 -744.176	-671.454
	<i>Ontvangsten uit hoofde van vervreemding van materiële vaste activa</i>	1 10.000	
	Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-744.176	-661.454
	<i>Toename (afname) van liquide middelen</i>	-73.482	250.709

Toelichting op het kasstroomoverzicht

3.1.4 Grondslagen voor financiële verslaggeving

Grondslagen

Algemene grondslagen

De activiteiten van de Stichting voor Protestants-Christelijk Primair Onderwijs op Goeree-Overflakkee bestaan uit het verzorgen van bijzonder basisonderwijs in de gemeente Goeree-Overflakkee

Deze jaarrekening bevat de financiële gegevens over het kalenderjaar 2019. De jaarrekening over 2019 is opgesteld conform de richtlijnen van de Regeling Jaarverslaggeving onderwijs en overeenkomstig de verslaggevingsvoorschriften en bepalingen zoals weergegeven in titel 9 van boek 2 van het Burgerlijk Wetboek. Tevens is de richtlijn 660 van de Raad voor de Jaarverslaggeving gevolgd. In deze richtlijn zijn voor de sector presentatie-, waarderings- en verslaggevingsvoorschriften opgenomen.

De waardering van activa en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en passiva gewaardeerd volgens kostprijsmodel.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

De in de jaarrekening opgenomen bedragen luiden in hele euro's. Voor zover niet anders vermeld, zijn de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden. Voor zover van toepassing zijn ter vergelijking opgenomen de realisatiecijfers van het voorgaande jaar, alsmede de (goedgekeurde) begroting van het huidige jaar.

Door afronding op hele euro's kunnen in het verslag kleine verschillen worden geconstateerd.

Financiële instrumenten

Onder financiële instrumenten worden zowel primaire financiële instrumenten, zoals vorderingen en schulden, als financiële derivaten verstaan. Stichting Kindwijs handelt niet in financiële derivaten en heeft procedures en gedragslijnen om de omvang van het kredietrisico bij elke tegenpartij of markt te beperken.

Grondslagen Balans

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele restwaarde. Aankopen tot een bedrag van € 500 worden onmiddellijk ten laste van de exploitatie gebracht. De eerste afschrijving vindt plaats in het jaar van aanschaf, startend vanaf de datum van ingebruikname.

Het economisch eigendom van de schoolgebouwen berust bij de gemeente. Indien een gebouw door een school blijvend wordt verlaten, wordt het gebouw "om niet" aan de gemeente overgedragen.

De bestede subsidies in verband met de aanschaf van (materiële) vaste activa worden gepresenteerd onder de overlopende activa. Deze subsidies worden tijd-evenredig over de geschatte economische levensduur van deze activa ten gunste gebracht van de staat van baten en lasten.

Voor de kosten van periodiek en groot onderhoud wordt een voorziening gevormd. Deze voorziening is opgenomen onder de overige voorzieningen aan de passiefzijde van de balans.

Financiële vaste activa

De in de financiële vaste activa opgenomen effecten worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde. De waardering na eerste verwerking vindt plaats tegen geamortiseerde kostprijs waarbij waarde mutaties worden verantwoord in de staat van baten en lasten.

Vlottende activa

De vorderingen en overlopende activa worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Liquide middelen die niet ter directe beschikking staan worden verwerkt onder de vorderingen. Liquide middelen die gedurende langer dan 12 maanden niet ter directe beschikking staan van de stichting worden verwerkt onder de financiële vaste activa.

Eigen vermogen

Algemene reserve

De algemene reserve is ter waarborging van de continuïteit van de scholen en wordt opgebouwd uit resultaatbestemming van overschotten die ontstaan uit het verschil tussen de baten en de werkelijk gemaakte lasten. In geval van een tekort wordt dit ten laste van de algemene reserve gebracht. De algemene reserve wordt beschouwd als publieke middelen en is besteedbaar volgens de richtlijnen van het ministerie OCW.

Bestemmingsreserve publiek

De bestemmingsreserve personeel heeft als bestemming de uitbetaling van de eenmalige uitkeringen aan het personeel op basis van de CAO 2019-2020. De reserve is gevormd uit de ontvangen bijzondere en aanvullende bekostiging 2019 en de in 2019 niet bestede loonindexering van de rijksbekostiging personeel. De hoogte van de reserve is gebaseerd op de kosten van de in februari 2020 uitbetaalde eenmalige uitkeringen.

De bestemmingsreserve kapitaal federatie is gevormd uit het uitgekeerde vermogen van de Federatief SWV voor PCPO op Goeree-Overflakkee. Bij bestuursbesluit van 13 juni 2013 hebben deze de bestemming Zorg gekregen. Uit deze reserve worden de kosten voor passend onderwijs betaald die niet uit de middelen van het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs of uit de gemeentelijke subsidie Zorgbudget kunnen worden betaald.

Bestemmingsreserve privaat

De Reserve schoolfonds is met eigen middelen, d.w.z. zonder subsidie van de overheid, opgebouwd. Het voor- of nadelig saldo van de exploitatie wordt toegevoegd c.q. onttrokken aan de reserve.

De Reserve fonds vereniging stichting bestaat uit de bij de onderscheiden fusies ingebrachte eigen middelen van de verenigingen en stichtingen. De besteding van deze reserve kan uitsluitend na wederzijdse instemming van het bestuur en de betreffende adviesraad plaatsvinden.

Voorzieningen

Toevoegingen aan de voorzieningen vinden plaats door dotaties ten laste van de staat van baten en lasten. De onttrekkingen vinden rechtstreeks plaats ten laste van de desbetreffende voorziening. Tenzij anders aangegeven worden de voorzieningen opgenomen tegen de nominale waarden.

Voor de voorziening groot onderhoud wordt gebruik gemaakt van de overgangsregeling zoals verwoord in de RJO artikel 4 lid 1c

Pensioenen

Stichting Kindwijs heeft voor haar werknemers een toegezegd-pensioenregeling. Hiervoor in aanmerking komende werknemers hebben op de pensioengerechtigde leeftijd recht op een pensioen dat is gebaseerd op het gemiddeld verdiende loon berekend over de jaren dat de werknemer pensioen heeft opgebouwd bij Stichting Kindwijs. De verplichtingen, die voortvloeien uit deze rechten van haar personeel, zijn ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds ABP. De pensioenrechten worden jaarlijks geïndexeerd, indien en voor zover de dekkingsgraad van het pensioenfonds (het vermogen van het pensioenfonds gedeeld door haar financiële verplichtingen) dit toelaat.

Naar de stand van ultimo december 2019 is de dekkingsgraad van het pensioenfonds 97,8% (bron: website www.abp.nl d.d. 25-3-2020). In 2019 had het pensioenfonds een dekkingsgraad van ten minste 104,2% moeten hebben. Eind 2028 zal het pensioenfonds een beleidsdekkingsgraad van ongeveer 128,0% moeten hebben. Het pensioenfonds verwacht hieraan te kunnen voldoen en voorziet geen noodzaak voor de aangesloten onderwijsinstellingen om extra stortingen te verrichten of om bijzondere premieverhogingen naast de premieverhoging per 1 januari 2019 door te voeren (bron: website www.abp.nl d.d. 25-3-2020). Stichting Kindwijs heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij het pensioenfonds, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. Stichting Kindwijs heeft daarom alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar in de jaarrekening verantwoord.

Uitgestelde beloningen

Op basis van Richtlijn 271 van de Raad voor de Jaarverslaggeving is een voorziening opgenomen voor verplichtingen uit hoofde van toekomstige uitkeringen bij 25-jarige respectievelijk 40-jarige ambtsjubilea van personeelsleden. De voorziening Jubilea is opgenomen tegen de contante waarde van de toekomstige uitbetalingen en is afhankelijk van de ingeschatte blijf-kans, gemiddelde salarisstijging en een disconteringsvoet van 1%. De werkelijke jubilea-uitkeringen worden ten laste van deze voorziening gebracht.

Duurzame inzetbaarheid

In de cao PO 2014-2015 zijn afspraken gemaakt over duurzame inzetbaarheid (hoofdstuk 8A) en is de BAPO-regeling vervallen. De hierin opgenomen afspraken betreffende de duurzame inzetbaarheid, geven medewerkers recht op een basisbudget van 40 uur. Daarnaast is vanaf 57 jaar het sparen van ouderenverlof mogelijk en is er sprake van een overgangsregeling BAPO voor medewerkers vanaf 56 jaar. Voor de opgespaarde uren van de medewerkers die afspraken hebben gemaakt over het sparen is een voorziening gevormd ter grootte van de loonkosten van deze uren.

Overige personele voorzieningen

In 2019 is een voorziening gevormd voor de transitievergoedingen en salariskosten voor de periode van 1 januari 2020 tot en met de datum van ontbinding van de arbeidsovereenkomst van twee medewerkers. Deze medewerkers zullen in 2020 geen arbeid meer verrichten in verband met hun arbeidsongeschiktheid. Het saldo van de voorziening ultimo 2019 betreft toegezegde budgetten voor reïntegratie uit het verleden en de berekende loonkosten in 2020.

Onderhoud

De voorziening ter gelijkmatige verdeling van lasten voor groot onderhoud van gebouwen wordt bepaald op basis van de te verwachten kosten over een reeks jaren. De voorziening wordt lineair opgebouwd. Het uitgevoerde geplande onderhoud wordt ten laste van deze voorziening gebracht.

Kortlopende schulden

Dit betreft schulden met een op balansdatum resterende looptijd van ten hoogste één jaar. Kortlopende schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde van de schuld.

Overlopende passiva

De overlopende passiva betreffen vooruit ontvangen bedragen die aan opvolgende perioden worden toegerekend en nog te betalen bedragen, voor zover ze niet onder de andere kortlopende schulden zijn te plaatsen. De bestede subsidies in verband met de aanschaf van (materiële) vaste activa worden gepassiveerd onder de overlopende passiva. Deze subsidies worden tijd-evenredig over de geschatte economische levensduur van deze activa ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht.

Grondslagen Staat van baten en lasten

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben, ongeacht het moment van ontvangst of betaling. Hierbij wordt uitgegaan dat reguliere onderwijstaken gelijkmatig over het schooljaar worden gespreid. De baten worden opgenomen voor zover ze op balansdatum zijn gerealiseerd. Lasten en risico's zijn opgenomen indien ze hun oorsprong hebben vóór het einde van het verslagjaar en ze vóór het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Rijksbijdragen

De ontvangen (normatieve) rijksbijdrage en de niet-geoormerkte OCW-subsidies (vrij besteedbare doelsubsidies zonder verrekeningsclausule) worden in het jaar waarop de toekenningen betrekking hebben volledig verwerkt als baten in de staat van baten en lasten.

Geoormerkte OCW-subsidies met een vrij besteedbaar overschot (doelsubsidies waarbij het overschot geen verrekeningsclausule heeft) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord naar rato van de voortgang van de gesubsidieerde activiteiten. Het deel van de subsidies waarvoor nog geen activiteiten zijn verricht per balansdatum worden verantwoord onder de overlopende passiva.

Geoormerkte OCW-subsidies (doelsubsidies met verrekeningsclausule) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord in het jaar waarvan de gesubsidieerde lasten komen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de overlopende passiva zolang de bestedingstermijn nog niet is verlopen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de kortlopende schulden als de bestedingstermijn is verlopen op balansdatum.

Overige exploitatiesubsidies

Overige exploitatiesubsidies worden ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht in het jaar ten laste waarvan de gesubsidieerde lasten komen/waarin de opbrengsten zijn gedeerd/waarin het exploitatietekort zich heeft voorgedaan.

Giften

Giften worden gewaardeerd tegen de reële waarde (voor zover bepaalbaar) in de staat van baten en lasten.

Afschrijvingen

De afschrijvingen zijn gerelateerd aan de aanschafwaarde van de desbetreffende immateriële- en materiële vaste activa. In het jaar van investeren wordt naar tijdsgelang afgeschreven.

Afschrijvingstermijnen en -percentages van materiële vaste activa, specificatie

Categorie	Afschrijvings- termijn in jaren	Afschrijvingsp- centage
Gebouwen	30-40	3,33%-5%
Verbouwingen	20-25	4%-5%
Machines en installaties	15-25	4%-7%
Terreininrichtingen	20-40	2,5%-5%
Inventaris en apparatuur	5-10	10%-20%
Meubilair	15-20	5%-7%
ICT	4-6	17%-25%
Leermethoden	8-10	10%-12,5%

Grondslagen Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Bij de indirecte methode wordt het exploitatieresultaat als basis genomen. Dit overzicht geeft weer waaraan de in de verslagperiode beschikbaar gekomen gelden zijn besteed en waaruit ze voortkomen. In samenhang met de balans en de staat van baten en lasten moet het kasstroomoverzicht bijdragen aan het inzicht in de financiering, de liquiditeit, de solvabiliteit en het vermogen van de instelling om geldstromen te genereren.

3.1.5 Toelichting op de balans per 31 december 2019

1. Materiële vaste activa

Vlottende activa	31-12-2019	31-12-2018
EUR Bedragen: x 1	Realisatie	Realisatie
De specificatie is als volgt:		
Bedrijfsgebouwen	521.665	502.438
Terreinen en terreininrichtingen	82.900	58.764
Inventaris en apparatuur	1.946.135	1.672.510
Totaal materiële vaste activa	2.550.700	2.233.712

Het verloop van de materiële activa in het verslagjaar is als volgt weer te geven:

Boekwaarde per 1 januari	2.233.712	1.960.000
Bij: investeringen	744.176	671.454
Af: afschrijvingen	427.188	387.742
Af: desinvesteringen	0	10.000
Boekwaarde per 31 december	2.550.700	2.233.712

Voor een nadere specificatie van het verloop van de materiële vaste activa per activagroep wordt verwezen naar het mutatieoverzicht onder 3.1.6.

2. Vorderingen

	31-12-2019	31-12-2018
EUR Bedragen: x 1	Realisatie	Realisatie
Vorderingen		
OCW/EZ	574.085	500.691
Gemeenten en GR's	0	5.316
Overige vorderingen	100.461	126.130
Voorziening wegens oninbaarheid vorderingen	0	0
Subtotaal vorderingen	674.546	632.136
Overlopende activa		
Overige overlopende activa	148.374	38.198
Overlopende activa	148.374	38.198
Totaal van vorderingen	822.920	670.335

3. Liquide middelen

	31-12-2019	31-12-2018
EUR Bedragen: x 1	Realisatie	Realisatie
<i>Kasmiddelen</i>	3.004	2.057
<i>Tegoeden op bankrekeningen</i>	3.413.184	3.487.614
<i>Schatkistbankieren</i>		
Liquide middelen	3.416.188	3.489.671

De liquide middelen zijn vrij beschikbaar.

4. Eigen vermogen

Bedragen: EUR x 1	Algemene reserve	Bestemmings-reserve publiek	Bestemmings-reserve privaat	Bestemmings-fonds privaat	Totaal eigen vermogen
Eigen vermogen, posten					
Stand per 31-12-2018					
Eigen vermogen	2.760.303	234.121	151.433	996.871	4.142.728
Verloop gedurende 2019					
Resultaat 2019	-126.757	317.668	7.846	-3.271	195.486
Overige mutaties	0	0	0	0	0
Stand per 31-12-2019					
Eigen vermogen per 31-12-2019	2.633.546	551.789	159.279	993.600	4.338.214

4.1 Eigen vermogen, specificatie

Specificatie van publieke bestemmingsreserves EUR Bedragen: x 1				
Beschrijving	Eigen vermogen per 31-12-2018	Resultaat verslagperiode	Overige mutaties verslagperiode	Eigen vermogen per 31-12-2019
Reserve personeel	0	331.733	0	331.733
Reserve kapitaal federatie	225.516	-14.065	0	211.451
Reserve zorgmiddelen SWV	5.520	0	0	5.520
Herwaarderingsreserve	3.085	0	0	3.085
Totaal	234.121	317.668	0	551.789
Specificatie van private bestemmingsreserves EUR Bedragen: x 1				
Reserve Schoolfonds	151.433	7.846	0	159.279
Totaal	151.433	7.846	0	159.279
Specificatie van private bestemmingsfondsen EUR Bedragen: x 1				
Reserve fonds vereniging stichting	996.871	-3.271	0	993.600
Totaal	996.871	-3.271	0	993.600

5. Voorzeningen

Bedragen: x 1	Personele voorzeningen	Voorziening voor verlies-latende contracten	Voorziening voor groot onderhoud	Overige voorzeningen	Totaal voorzeningen
Voorzeningen, posten					
Stand per 31-12-2018					
Voorzeningen	148.947		1.056.683		1.205.630
Verloop gedurende 2019					
Dotaties	77.698		587.315		665.013
Onttrekkingen	15.281		413.040		428.321
Stand per 31-12-2019					
Voorzeningen	211.364		1.230.958		1.442.322
Bedrag looptijd korter dan een jaar	85.320		0		85.320
Bedrag looptijd 1 tot en met 5 jaar	57.619		342.623		400.242
Bedrag looptijd meer dan 5 jaar	68.425		888.335		956.760

In de dotatie aan de voorziening voor groot onderhoud is de van de Gemeente Goeree-Overflakkee ontvangen compensatie buiten onderhoud begrepen ter grootte van € 181.365,-. De besteding van de compensatie heeft deels in 2019 plaatsgevonden en zal voor het overige in 2020 gebeuren.

5.1 Voorzeningen, specificatie

Uitsplitsing personele voorzieningen, verloopoverzicht EUR 31-12-2019					
Bedragen: x 1	Sociaal beleid, reorganisatie en rechtspositioneel	Verlofsparen en sabbatical leave	Jubileumvoor- ziening	Overige personele voorzeningen	Totaal personele voorzeningen
Voorzeningen, posten					
Stand per 31-12-2018					
Voorzeningen		24.948	119.617	4.382	148.947
Verloop gedurende 2019					
Dotaties		1.071	2.380	74.248	77.698
Onttrekkingen		0	15.281	0	15.281
Stand per 31-12-2019					
Voorzeningen aan het einde van de periode		26.018	106.716	78.630	211.364
Bedrag looptijd korter dan een jaar			11.072	74.248	85.320
Bedrag looptijd 1 tot en met 5 jaar		26.018	27.219	4.382	57.619
Bedrag looptijd meer dan 5 jaar			68.425		68.425

6. Kortlopende schulden

Kortlopende schulden	31-12-2019	31-12-2018
	Realisatie	Realisatie
EUR Bedragen: x 1		
<i>Crediteuren</i>	77.595	97.410
<i>Belastingen en premies sociale verzekeringen</i>	381.171	359.676
<i>Schulden ter zake van pensioenen</i>	124.892	99.387
<i>Overige schulden (kortlopend)</i>	35.713	30.364
<i>Subtotaal kortlopende schulden</i>	619.371	586.836
Overlopende passiva, uitsplitsing		
<i>Vooruitontvangen subsidies OCW/EZ</i>	3.174	70.306
<i>Vooruitontvangen investeringssubsidies</i>	87.332	99.128
<i>Vakantiegeld en vakantiedagen</i>	299.395	274.279
<i>Overige overlopende passiva</i>	0	14.811
<i>Overlopende passiva</i>	389.901	458.523
<i>Totaal van kortlopende schulden</i>	1.009.272	1.045.359

3.1.6 Mutatieoverzicht materiële vaste activa

Verloopoverzicht van materiële vaste activa EUR 31-12-2019 Gebouwen Terreinen Inventaris en apparatuur Totaal materiële vaste activa
Bedragen: x 1

Materiële vaste activa, posten

Stand per 31-12-2018

Verkrijgings- of vervaardigingsprijs	811.659	76.888	3.350.590	4.239.137
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	309.221	18.124	1.678.080	2.005.425
Cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	
Materiële vaste activa per 31-12-2018	502.438	58.764	1.672.510	2.233.712

Verloop gedurende de periode

Investeringen	59.572	30.267	654.337	744.176
Desinvesteringen	2.000	0	577.304	579.304
Afschrijvingen	40.345	6.131	380.713	427.188
Afschrijving op desinvesteringen	2.000	0	577.304	579.304
Herwaarderingen	0	0	0	0
Bijzondere waardeverminderingen	0	0	0	0
Terugneming van bijzondere waardeverminderingen	0	0	0	0
Overige mutaties	0	0	0	0
Mutatie gedurende de periode	19.227	24.136	273.625	316.988

Stand 31-12-2019

Verkrijgings- of vervaardigingsprijs	869.230	107.156	3.427.623	4.404.009
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	347.565	24.255	1.481.488	1.853.309
Cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0
Materiële vaste activa per 31-12-2019	521.665	82.900	1.946.135	2.550.700

3.1.7 Toelichting op de Staat van baten en lasten

EUR Bedragen: x 1	2019 Realisatie	2019 Begroting	2018 Realisatie
7. Rijksbijdragen			
Rijksbijdragen, uitsplitsing			
<i>Rijksbijdragen OCW/EZ, uitsplitsing</i>			
<i>Rijksbijdragen OCW</i>	11.198.089	10.581.116	10.266.233
<i>Rijksbijdragen OCW/EZ</i>	11.198.089	10.581.116	10.266.233
Overige subsidies OCW/EZ, uitsplitsing			
<i>Overige subsidies OCW</i>	521.177	365.295	512.424
<i>Overige subsidies OCW/EZ</i>	521.177	365.295	512.424
<i>Ontvangen doorbetalingen Rijksbijdrage SWV</i>	218.449	197.895	216.186
<i>Rijksbijdragen</i>	11.937.715	11.144.306	10.994.843

Onder de Rijksbijdragen is de incidentele bijzondere en aanvullende bekostiging primair onderwijs à€ 99,25 per leerling verantwoord, in totaal € 186.094,-.

8. Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden

Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden, uitsplitsing			
<i>Provinciale bijdragen en subsidies</i>			
<i>Overige gemeentelijke en GR-bijdragen en -subsidies</i>	186.526	30.933	35.218
<i>Overige overheden</i>	3.889	3.889	10.563
<i>Totaal overige overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden</i>	190.415	34.822	45.782
<i>Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden</i>	190.415	34.822	45.782

9. Overige baten

Overige baten, uitsplitsing			
<i>Opbrengst verhuur</i>	47.625	33.350	55.177
<i>Detachering personeel</i>	57.585	0	0
<i>Ouderbijdragen</i>	133.867	15.500	125.068
<i>Arrangementen zorgleerlingen</i>	34.925	8.458	27.437
<i>Overige, w.o. schoolfonds</i>	153.094	6.558	114.715
<i>Bijzondere baten</i>	0	0	216.982
<i>Overige baten</i>	427.096	63.866	539.380

EUR Bedragen: x 1	2019 Realisatie	2019 Begroting	2018 Realisatie
10. Personeelslasten			
Lonen, salarissen, sociale lasten en pensioenlasten, uitsplitsing			
<i>Lonen en salarissen</i>	6.993.150	6.503.710	6.426.884
<i>Sociale lasten</i>	843.206	776.549	788.566
<i>Premies Vervangingsfonds</i>	205.448	177.576	176.628
<i>Premies Participatiefonds</i>	253.014	274.575	285.408
<i>Pensioenlasten</i>	1.082.947	827.462	842.797
Lonen, salarissen, sociale lasten en pensioenlasten	9.377.765	8.559.872	8.520.282
Overige personele lasten, uitsplitsing			
<i>Dotaties personele voorzieningen</i>	77.698	0	31.810
<i>Lasten personeel niet in loondienst</i>	67.339	2.600	22.424
<i>Overige</i>	450.682	304.550	445.665
Overige personele lasten	595.720	307.150	499.898
Ontvangen vergoedingen uitsplitsing			
<i>Vergoedingen uit het Vervangingsfonds</i>	119.208	0	122.242
<i>Overige uitkeringen die personeelslasten verminderen</i>	177.768	0	103.262
<i>Uitkeringen die personeelslasten verminderen</i>	296.976	0	225.504
Personeelslasten	9.676.508	8.867.022	8.794.677
11. Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa			
<i>Afschrijvingen op materiële vaste activa</i>	427.188	497.692	387.744
Afschrijvingen	427.188	497.692	387.744
12. Huisvestingslasten			
<i>Huurlasten</i>	27.080	25.725	26.620
<i>Verzekeringslasten</i>	863	650	831
<i>Onderhoudslasten (klein onderhoud)</i>	52.277	36.650	55.969
<i>Lasten voor energie en water</i>	180.106	166.780	159.881
<i>Schoonmaakkosten</i>	237.429	230.650	232.084
<i>Belastingen en heffingen</i>	49.253	39.010	39.799
<i>Dotatie onderhoudsvoorziening</i>	587.315	391.050	372.994
<i>Overige</i>	9.677	8.500	8.490
Huisvestingslasten	1.143.999	899.015	896.669
13. Overige lasten			
<i>Administratie- en beheerslasten</i>	140.773	147.980	155.793
<i>Inventaris en apparatuur</i>	23.245	10.050	11.612
<i>Leer- en hulpmiddelen</i>	641.938	550.150	563.902
<i>Overige</i>	301.343	333.637	291.659
Overige lasten	1.107.300	1.041.817	1.022.966
14. Financiële baten			
<i>Rentebaten en soortgelijke opbrengsten</i>	572	341	323
Financiële baten	572	341	323
15. Financiële lasten			
<i>Rentelasten en soortgelijke kosten</i>	5.316	2.695	5.149
Financiële lasten	5.316	2.695	5.149

EUR Bedragen: x 1	2019 Realisatie	2019 Begroting	2018 Realisatie
16. Honoraria accountant			
Separate specificatie kosten instellingsaccountant			
Accountantshonoraria inzake het onderzoek van de jaarrekening	21.780	16.940	18.755
Accountantshonoraria inzake andere controleopdrachten			
Accountantshonoraria inzake adviesdiensten op fiscaal terrein	1179		
Accountantshonoraria inzake andere niet-controlediensten			
Accountantshonoraria	22.959	16.940	18.755

17. Vaststelling en goedkeuring jaarrekening

Het College van Bestuur van Stichting Kindwijs heeft de jaarrekening 2019 opgemaakt en vastgesteld in de vergadering van 9 juni 2020.

De raad van toezicht van de Stichting Kindwijs heeft de jaarrekening 2019 goedgekeurd in de vergadering van 9 juni 2020.

18. Gebeurtenissen na balansdatum

In maart 2020 is Nederland getroffen door een uitbraak van het Corona-virus. Voor Kindwijs betekent dit dat de scholen gesloten zijn. Het onderwijs wordt 'op afstand' gegeven. Dit heeft impact op het proces van onderwijsgeven, alhoewel het onderwijs wel door kan gaan. Op dit moment wordt verwacht dat de financiële impact op het vermogen en het jaarresultaat 2020 beperkt zal zijn, omdat de baten (bekostiging door OCW) gecontinueerd worden en ook het personeel gewoon wordt doorbetaald.

19. Resultaatbestemming

EUR Bedragen: x 1

Het resultaat over 2019 ad € 195.486 is als volgt verdeeld over de reserves.

Algemene reserve				-126.757
Bestemmingsreserves (publiek)				
- Reserve personeel	331.733			
- Zorgmiddelen uit kapitaal federatie	-14.065			
		317.668		
Bestemmingsreserves (privaat)				
- Reserve schoolfonds	7.846			
- Reservefonds verenigingen	-3.271			
		4.575		
				322.243
				195.486

20. Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Niet in de balans opgenomen rechten, specificatie EUR Bedragen: x 1

Omschrijving Bedrag boekjaar Bedrag < 1 jaar Bedrag 1-5 jaar Bedrag > 5 jaar Bedrag totaal

N.v.t.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen, specificatie EUR Bedragen: x 1

Omschrijving Bedrag boekjaar Bedrag < 1 jaar Bedrag 1-5 jaar Bedrag > 5 jaar Bedrag totaal

Gemeente Goeree-Overflakkee, huurovereenkomst	25.597	25.993	103.970	0	129.963
GOM Schoonhouden BV, schoonmaakcontract voor 8 scholen	213.049	202.449	16.871	0	219.320
Groenendijk Onderwijs Administratie, personeels- en	50.998	52.755	0	0	52.755
Lakerveld Architecten en Ingenieurs, onderhoudsbeheer	41.806	42.643	170.570	0	213.213
Cloudwise, beheer en onderhoud COOL; G-suite en netwerk	11.344	27.225	108.900	0	136.125
Novilo opleidingen	82.000	35.000	14.500		49.500
Heras, vervanging hekwerk Cbs Prins Maurits	13.310	13.310	0	0	13.310
Bouwbedrijf Van den Boogert, renovatie toiletter	0	86.897	0	0	86.897

3.1.8 Verbonden partijen

Model E Verbonden Partijen

Verbonden partij, meerderderheidsdeelneming EUR Bedragen: x 1

Er zijn geen verbonden partijen waarin de Stichting Kindwijs een meerderheidsbelang heeft.

Verbonden partij, minderheidsdeelneming

Statutaire naam	Juridische vorm	Statutaire zetel	Contractonde rwijs	Contractonde rzoek	Onroerende zaken	Overige	Deelnamepercentage
Stg. SWV Passend PO Goeree-Overflakkee	Stichting	Oude Tonge	Nee	Nee	Nee	Ja	0%

Verbonden partij met belang in bevoegd gezag

Statutaire naam	Juridische vorm	Statutaire zetel	Contractonde rwijs	Contractonde rzoek	Onroerende zaken	Overige	Deelnamepercentage
Vereniging tot Stichting en Instandhouding van Scholen met de Bijbel te Dirksland	Vereniging	Dirksland	Nee	Nee	Nee	Ja	0%
Vereniging tot Stichting en Instandhouding van Scholen met de Bijbel op het Havenhoofd te Goedereede	Vereniging	Goedereede	Nee	Nee	Nee	Ja	0%
Stichting voor Protestants Christelijk Primair Onderwijs Het Kompas te Stellendam	Stichting	Stellendam	Nee	Nee	Nee	Ja	0%
Vereniging voor Protestants-Christelijk Basisonderwijs Goeree-Overflakkee	Vereniging	Middelharnis	Nee	Nee	Nee	Ja	0%
Vereniging voor Protestants Christelijk Basisonderwijs op Gereformeerde Grondslag te Stad aan het Haringvliet en Den Bommel	Vereniging	Stad aan het Haringvliet	Nee	Nee	Nee	Ja	0%
Vereniging voor de bevordering van Christelijk Schoolonderwijs op Gereformeerde Grondslag	Vereniging	Oude Tonge	Nee	Nee	Ja	Ja	0%
Vereniging voor Christelijk Nationaal Schoolonderwijs te Sommelsdijk	Vereniging	Sommelsdijk	Nee	Nee	Nee	Ja	0%

Verbonden partij met belang in bevoegd gezag

Statutaire naam	Juridische vorm	Statutaire zetel	Contractonde rwijs	Contractonde rzoek	Onroerende zaken	Overige	Deelnameper centage
Vereniging van Christelijke Scholen voor Basisonderwijs op Gereformeerde Grondslag te Middelharnis	Vereniging	Middelharnis	Nee	Nee	Nee	Ja	0%
Vereniging tot Stichting en Instandhouding van School met de Bijbel 'De Regenboog' te Melissant	Vereniging	Melissant	Nee	Nee	Nee	Ja	0%
Vereniging voor Christelijk Schoolonderwijs op Gereformeerde Grondslag te Herkingen	Vereniging	Herkingen	Nee	Nee	Nee	Ja	0%
Vereniging voor Protestants Christelijk Basisonderwijs op Gereformeerde Grondslag te Nieuwe-Tonge	Vereniging	Nieuwe Tonge	Nee	Nee	Nee	Ja	0%

Toelichtingen

De onder 'Verbonden partij met belang in bevoegd gezag' genoemde verenigingen en stichting fungeren als adviesraad voor de onderscheiden scholen en hebben medezeggenschap over de besteding van het door hen bij de diverse fusies ingebracht verenigingskapitaal. Daarnaast hebben zij het recht leden van de raad van toezicht voor te dragen.

3.1.9 Verantwoording subsidies

Model G Verantwoording subsidies

G1 Subsidies zonder verrekeningsclausule, beknopt

Volgnr	Omschrijving	Toewijzing kenmerk	Toewijzing datum	Prestatie afgerond?
1	Lerarenbeurs	1006632-1	20-9-2019	nee

G1 Subsidies zonder verrekeningsclausule, uitgebreid EUR Bedragen: x 1

Volgnr	Omschrijving	Toewijzing kenmerk	Toewijzing datum	Bedrag van de toewijzing	Ontvangen t/m vorig verslagjaar	Lasten t/m vorig verslagjaar	Stand begin verslagjaar	Ontvangst in verslagjaar	Lasten in verslagjaar	Vrijval niet besteed in verslagjaar	Stand ultimo verslagjaar	Prestatie afgerond?
1	Subsidie vrijroosteren leraren 2017-2019	VRL17024	30-10-2017	€ 286.468	€ 202.915	€ 148.289	€ 54.626	€ 83.553	€ 86.672	€ 51.507	€ -	Ja
Totaal				€ 286.468	€ 202.915	€ 148.289	€ 54.626	€ 83.553	€ 86.672	€ 51.507	€ -	

G2A Subsidies met verrekeningsclausule, aflopend EUR Bedragen: x 1

Volgnr	Omschrijving	Toewijzing kenmerk	Toewijzing datum	Bedrag van de toewijzing	Ontvangen t/m vorig verslagjaar	Lasten t/m vorig verslagjaar	Stand begin verslagjaar	Ontvangst in verslagjaar	Lasten in verslagjaar	Te verrekenen ultimo verslagjaar
Geen										

Geen

Totaal

G2B Subsidies met verrekeningsclausule, doorlopend EUR Bedragen: x 1

Volgnr	Omschrijving	Toewijzing kenmerk	Toewijzing datum	Bedrag van de toewijzing	Ontvangen t/m vorig verslagjaar	Lasten t/m vorig verslagjaar	Stand begin verslagjaar	Ontvangst in verslagjaar	Lasten in verslagjaar	Stand ultimo verslagjaar	Saldo nog te besteden ultimo verslagjaar
Geen											

Geen

Totaal

3.1.10. Ondertekening door bestuurders en toezichthouders

W.G.

J.S. Nagtegaal

9 juni 2020

W.G.

J.J. de Geus

9 juni 2020

W.G.

P.C. Klink

9 juni 2020

W.G.

P.J. van den Hil

9 juni 2020

W.G.

W.G.A. Driesse

9 juni 2020

E. van Kranenburg

9 juni 2020

W.G.

J.L. den Dikken

9 juni 2020

W. van der Welle

9 juni 2020

3.2 Overige gegevens

Toelichting op de jaarrekening, overige gegevens

3.2.1 Statutaire bepalingen

In de statuten van de Stichting Kindwijs zijn geen bepalingen opgenomen ten aanzien van de bestemming van het resultaat

3.2.2 Controleverklaring onafhankelijke accountant

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: De raad van toezicht en het college van bestuur van Stichting voor Protestants Christelijk Primair Onderwijs op Goeree-Overflakkee, gevestigd te Goeree-Overflakkee

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2019

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2019 van Stichting voor Protestants Christelijk Primair Onderwijs op Goeree-Overflakkee te Goeree-Overflakkee, gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting voor Protestants Christelijk Primair Onderwijs op Goeree-Overflakkee op 31 december 2019 en van het resultaat over 2019 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2019 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1. Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019.

De jaarrekening bestaat uit:

- (1) de balans per 31 december 2019;
- (2) de staat van baten en lasten over 2019; en
- (3) de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting voor Protestants Christelijk Primair Onderwijs op Goeree-Overflakkee, zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2019 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- het verslag van de toezichthouder
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf '2.2.2. Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf '2.2.2 Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en de overige OCW wet- en regelgeving.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen.

In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onverkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
 - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
 - van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn
- het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en

- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Middelburg, 12 juni 2020

DRV Accountants & Adviseurs

w.g. drs. J.J. Driessen RA